ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Μπουμπουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Ε'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1902. ΑΡΙΘ. 20.

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ ΛΑΣΣΑΛ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Οἱ Φιλισταῖοι τῆς Παλαιστίνης μετεχειρίσθησαν ἄλλοτε τὴν Δαλιδὰ τοῦ Ἰουδαίου Σαμψὼν διὰ ν' ἀποκόψῃ τὴν μυστηριώδη τρίχα τῆς κεφαλῆς. Οἱ Γερμανοὶ Φιλισταῖοι τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος δὲν ἐσκέφθησαν νὰ πράξωσι τοῦτο βεβαίως διὰ τὸν Ἰουδαῖον Σαμψὼν τοῦ Κοινωνισμοῦ, διὰ τὸν Φερδινάνδον Λασσάλ 'Αλλ' ἡ Δαλιδὰ εὑρέθη, χωρὶς καὶ αὐτὴ νὰ σκεφθῇ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπιρροῆς της ἐπὶ τοῦ ἥρωος τῆς κοινωνιστικῆς δημοκρατίας. Ὁ Φερδινάνδος Λασσάλ, κυριευθεὶς τέλεον ὑπὸ τοῦ ἐρωτικοῦ πάθους του πρὸς τὴν Ἑλένην von Donniges, ἐγκατέλιπε τὰ ἐπαναστατικὰ αὐτοῦ ἰδεώδη, τὰς ἀνατρεπτικὰς αὐτοῦ ὁρμάς, οὕτω δὲ παρεδόθη ὅλως εἰς τὰ ἐρωτικὰ φίλτρα ματαίας καὶ ἐπιπολαίου δεσποινίδος, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐπῆλθε τὸ τέρμα μεγαλοπράγμονος βίου.

* * *

Ἡ δεσποινὶς Ἑλένη von Donniges, θυγάτηρ Βαυαροῦ διπλωμάτου, τὰ μάλιστα εὐνοουμένου παρὰ τοῦ κυριάρχου του, ἐγνώρισε τὸν Φερδινάνδον Λασσὰλ ἐν συναναστροφῇ δικηγόρου τινὸς τοῦ Βερολίνου. Πρὶν ἢ ἴδῃ τὸν γνωρίσῃ προσωπικῶς, εἶχεν ἀκούσει περὶ αὐτοῦ, περὶ τῆς ἐκτάκτου εὐφυΐας του, περὶ τῶν εὐγενῶν καὶ διακεκριμένων τρόπων του. Γνώριμός τις αὐτῆς τὴν διεβεβαίωσεν, ὅτι αὕτη ἦτο ἡ μόνη γυνή, ἡ ἀξία νὰ καταστῇ σύζυγος τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός. Ἐπὶ τῇ παραδόξῳ ταύτῃ διαβεβαιώσει ἡ Ἑλένη εἶχε καταληφθῇ ὑπὸ μυστικοῦ αἰσθήματος ἔρωτος πρὸς ἄνδρα, ὃν οὔτ' ἐγίνωσκεν ἐξ ὄψεως. Ὅτε τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἐπληροφορήθη, ὅτι ὁ Φερδινάνδος Λασσὰλ εὑρίσκετο ἐν τῷ ἰδίῳ μετ' αὐτῆς οἴκῳ, ἐκρύβη ἐπί τινας στιγμὰς ἀπὸ τῶν ὀμμάτων του, διὰ νὰ τὸν βλέπῃ, νὰ τὸν ἀκούῃ, χωρὶς νὰ βλέπηται ὑπ' αὐτοῦ. Αἰφνιδίως ἐξῆλθεν ἀπὸ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ εὑρίσκετο κεκρυμμένη, ἔδραμε πρὸς αὐτόν, συνηντήθησαν οἱ ὀφθαλμοί των, ἄφωνοι, ἐκπεπληγμένοι, συγκεχυμένοι. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ πρώτη γνωριμία τοῦ Ἰουδαίου Φερδινάνδου Λασσάλ, τοῦ προφήτου τοῦ Κοινωνισμοῦ ἐν Γερμανίᾳ, καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ καθολικωτάτου τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς παραδόσεις Βαυαροῦ διπλωμάτου von Donniges Ἑλένης, καθὰ αὐτὴ ἡ ἰδία διηγεῖται ἐν βιβλίῳ πρό τινων ἐτῶν δημοσιευθέντι περὶ τῶν μετὰ τοῦ Φερδινάνδου Λασσὰλ σχέσεών της. (*)

Ὁ Λασσὰλ ἔμεινεν ἐκστατικὸς πρὸ τῆς νεάνιδος, μεθ' ἧς κατὰ πρῶτον ἐσχετίζετο. Μυστηριώδης συμπάθεια ἀναπτύσσεται συνήθως ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς μεταξὺ δύο ὄντων, ἅτινα μέλλουσι θᾶττον ἢ βράδιον νὰ συνδεθῶσι στενότερον· οἰκειότης, ἧς τὸ ἀπόρρητον οὐδεὶς δύναται νὰ ἑρμηνεύσῃ. Τοιοῦτό τι συνέβη κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην. Ὡς εἶπον ἤδη, ἐπὶ ἐρωτικῶν ὑποθέσεων ἡ πολιορκητικὴ μέθοδος τοῦ Φερδινάνδου Λασσὰλ δὲν ἠρέσκετο εἰς τὰς ἀναβολάς, εἰς τὰς περιστροφὰς ὁ μαχητὴς ἔβαινεν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, προσέβαλλεν ἄνευ δισταγμοῦ Καὶ ἐντεῦθεν ἡ νίκη, ἐφ' ᾗ τοσοῦτο ἐνηβρύνετο. Ἡ γυνὴ συνήθως, ὅσον καὶ ἂν ἦνε αἰδήμων καὶ δειλή, ὅσον καὶ ἂν ἦνε τολμηρὰ καὶ ἀναιδής, δὲν ἀρέσκεται εἰς τοὺς δειλοὺς καὶ μεμετρημένους ἄνδρας. Εὐχαριστεῖται εἰς τὰς τολμηρὰς ἐπιθέσεις, μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐκτεθῇ ἡ ὑπόληψίς της. Πᾶς ἐπιτήδειος πολιορκητὴς γινώσκει τὰ στοιχειώδη μαθήματα ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ ἔρωτος· τούτου δ' ἕνεκα ἐν τῷ ἔρωτι οἱ τολμῶντες πάντοτε στεφανοῦνται. Ὁ Λασσὰλ ἐγίνωσκε τοῦτο, καὶ εἶχεν ἤδη πληροφορηθῇ περὶ τοῦ ἰδιοτρόπου καὶ εὐφαντάστου χαρακτῆρος τῆς νεάνιδος, μεθ' ἧς κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἐσχετίζετο. Ἀφοῦ ἐλάλησεν αὐτῇ κατὰ πρῶτον τὴν τυπικὴν γλῶσσαν τῆς πρώτης γνωριμίας, μετ' ὀλίγον λαμβάνων θάρρος, κατέληξεν εἰπών·

«Εἶσθε ἡ Βρουνχίλδη, εἶσθε ἡ Ἀδριάννα Καρδοβίλλη, εἶσθε ἡ χαρίεσσα ἀλώπηξ, περί ἧς μοὶ ὡμίλησαν, εἶσθε ἡ Ἑλένη von Donniges».

Μετὰ τὴν παράδοξον ταύτην συνδιάλεξιν τὸ φρούριον ἦτο ἤδη ἡλωμένον ἐξ ἐφόδου· ἡ Ἑλένη εἶχε λησμονήσει τὰς παλαιοτέρας συμπαθείας, τὴν μνηστείαν της μετὰ τοῦ Βογιάρου Γιάγκου Ρακοβίτσα, ἐνώπιον τῆς προσωπικότητος τοῦ ἥρωος τῶν κοινωνιστικῶν κύκλων τῆς Γερμανίας, τοῦ προφήτου τῆς νέας ἐπαναστάσεως. Ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος ὁ τολμηρὸς δημαγωγὸς λαλῶν πρὸς τὴν νέαν κόρην, μετεχειρίζετο ἤδη τὸ σύ. Ὅτε ἐξῆλθον τοῦ οἴκου, τῇ ὡμολόγησεν ἀπροκαλύπτως τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτά του καὶ τὴν ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν νὰ τὴν νυμφευθῇ.

Οὕτως ἤρξατο ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἐρωτικοῦ μυθιστορήματος τοῦ Φερδινάνδου Λασσὰλ καὶ τῆς Ἑλένης von Donniges, τοῦ τελευταίου ἐπεισοδίου τοῦ βίου τοῦ μεγάλου δημεγέρτου τῆς Γερμανίας.

«Οἱ ἄνθρωποι τοῦ χαρακτῆρός μου ἔγραφεν

(*) Meine Beziehungen zu Ferdiuand Lassalle, Breslau und Leipzig 1879.

ὀλίγον πρὸ τῶν συμβάντων τούτων χρόνον ὁ Φερδινάνδος Λασσάλ, οἱ ἄνθρωποι τοῦ χαρακτῆρός μου ἐγεννήθησαν διὰ νὰ ταλαιπωρῶνται. Ἐγεννήθην διὰ νὰ ἀποθάνω ὡς μοναχὸς μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χείλη, καθὰ ἔγραψε περὶ ἐμοῦ, ὅτε ἦγον ἡλικίαν δέκα καὶ ἐννέα ἐτῶν, ὁ Ἑρρῖκος Χάϊνε».

Ἡ τραγικὴ αὕτη προφητεία περιπλανᾶται περὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κοινωνιστικοῦ νεωτεριστοῦ. Καὶ ἂν ὁ μοναχὸς οὗτος τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος δὲν ἔπεσε δίκην Γράκχου ὑπὸ τὰ κτυπήματα τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων του, εἴμαρτο νὰ πέσῃ ὑπὸ ἀτιμωτικώτερον κτύπημα, τὸ ὁποῖον κατήνεγκε κατ' αὐτοῦ ἐξ ἔρωτος πληγεῖσα καρδία ἀσημάντου ἀνθρώπου.

* * *

Οἵα ἡδυπαθὴς ἀπασχόλησις ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῶν δυσβάτων καὶ κινδυνωδῶν τρίβων κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἐπαναστάσεως διὰ τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὅστις αἰφνιδίως εὑρέθη ἐνώπιον τῆς εἰκόνος ὡραίας Ἁρμίδος, καθ' ἣν στιγμὴν μελετᾷ μετὰ πάθους τὸ πρόβλημα ἱστορικῆς ἀνακαινίσεως. Ἐνῷ ὡς ὁ Φαῦστος ἐπιζητεῖ τὴν λύσιν τοῦ κατέχοντος αὐτὸν προβλήματος, μεταπίπτει ἀποτόμως ἐντὸς τῆς ἀβύσσου νέων αἰσθημάτων, ἀφ' ἧς δὲν θέλει ἐξέλθει, ἢ συντετριμμένος διάνοιαν καὶ σῶμα, κατεστραμμένος ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν ἥρως τῆς νέας τραγῳδίας, ὁ Φερδινάνδος Λασσὰλ ἐλησμόνησεν ἀποτόμως τὰ ἀνατρεπτικὰ αὐτοῦ ὄνειρα, ἅπασαν τὴν τέως γενομένην ἐπαναστατικὴν ἐργασίαν, διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν ἔρωτα καὶ τὰ θέλγητρα τῆς νέας Βρουνχίλδης, τῆς Ἑλένης von Donniges. Ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης, καθ' ἣν τὸ πρῶτον συνήντησεν αὐτὴν ἐν Βερολίνῳ, ἀκατάβλητος ἔρως κατέστειλε πᾶσαν αὐτοῦ πρὸς ἐνέργειαν πολιτικὴν ὁρμήν, ἵνα τὸν ἀπορροφήσῃ καθ' ὁλοκληρίαν. Ὁ Λασσὰλ ὑπετάγη ἄνευ ἀντιστάσεως· ὑπεσχέθη εἰς τὴν Ἑλένην κατὰ τὴν πρώτην τῆς γνωριμίας των νύκτα νὰ τὴν νυμφευθῇ. Ὁ μυστηριώδης μαγνητιστὴς ἐφύσησεν ἐπ' αὐτῆς τὸ μαγικὸν ἐκεῖνο φίλτρον, τὸ ὁποῖον καθίστησιν ὑποχείριον τὸν μαγνητιζόμενον. Ὑπέκυψεν ἡ Ἑλένη εἰς τὰ ἐρωτικὰ φίλτρα τοῦ κοινωνικοῦ προφήτου, ἀλλὰ καὶ οὗτος εἶχεν ὑποκύψει ἐπίσης εἰς τὰ ἡδυπαθῆ φίλτρα τῆς θυγατρὸς τοῦ Βαυαροῦ διπλωμάτου.

Ἡ ἱστορία τῆς ἀρχῆς παντὸς ἔρωτος εἶναι τοιαύτη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ πόσον διάφορα πολλάκις! Εἶνε ροδοδάκτυλος ἡ πρώτη αὐγὴ θερινῆς πρωΐας· μετὰ ταῦτα δ' ἐπέρχεται ἡ θύελλα, ἵνα ἐπενέγκῃ ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ τὸ πλῆρες ναυάγιον τῶν πόθων καὶ τῶν ἐλπίδων, δι' ὧν ἐνεφανίσθη πρὸ μικροῦ ἡ πρωΐα.

Ἀγωνίζεσαι συμφυρόμενος ἐν τῷ κονιορτῷ τῶν κοινωνικῶν παθῶν καὶ τῶν πολιτικῶν ἐχθροτήτων· καθ' ἑκάστην προγράφων καὶ προγραφόμενος, μισῶν καὶ μισούμενος. ἄνευ ἐλπίδος συνδιαλλαγῆς καὶ εἰρήνης· μὴ εὑρίσκων γαλήνην ἀπὸ τῶν ἀγώνων σου, οὔτε ἐν τῷ ἀσύλῳ τοῦ οἴκου. οὔτε ὑπὸ τὴν στέγην τῆς φιλοξενίας. Ἀναγινώσκεις πανταχοῦ, ὅπου ρίψῃς τὸ καταπεπονημένον βλέμμα σου, τὸ ἄπελπι ἐκεῖνο ἐπίγραμμα· «Las cia ogni speranza». Ὡς ὁ περιπλανώμενος τοῦ Θρύλου, οὐδαμοῦ εὑρίσκεις ἀναψυχήν, ἀλλὰ πανταχοῦ πρόσκλησιν πρὸς νέους ἀγῶνας καὶ νέας ταλαιπωρίας. Κοινωνικὸς καὶ πολιτικὸς ἐπαναστάτης, ἓν ἔχεις ἐν τῷ ὕπνῳ σου ὄνειρον, τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ σου, μίαν ἐν τῇ ἐγρηγόρσει σου ροπήν. τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ἀνακαινισμόν. Ταύτῃ τῇ στιγμῇ φρονεῖς, ὅτι ἀνέρχεσαι στεφανηφόρος τὰς ἀνάντεις βαθμίδας τοῦ Καπιτωλίου καὶ μετ' ὀλίγον προσβλέπεις ἐν ῥρίκῃ τὸ βάραθρον τῆς Ταρπηΐας. Τοιοῦτος εἶνε ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου κόσμου ὁ κλῆρος τοῦ κοινωνικοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἐπαναστάτου.

(Ἀκολουθεῖ) **Νεοκλῆς Καζάζης**

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Πρὸς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἀπανταχοῦ Ἕλληνας.

Δημοσιεύομεν σήμερον τὴν πατριωτικωτάτην καὶ ἐθνικωτάτην ἐγκύκλιον ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς ἐν τῇ πολιτείᾳ τῆς Μασαχουσέτης ἐγκατεστημένους Ἕλληνας, ἥτις ἐγκύκλιος ἀπευθύνεται καὶ πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ τοῦ κόσμου Ἕλληνας ἀποίκους, ὡς δύναταί τις νὰ ἀντιληφθῇ ἐκ τοῦ πνεύματος ὅπερ διαπνέει αὐτήν. Τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης εἶνε πολύτιμος παρακαταθήκη διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὁμογενεῖς ἡμῶν, εἴθε δὲ οἱ ἐθνικοὶ καὶ πατρικοὶ λόγοι τῆς σεμνῆς κορυφῆς τῆς ὀρθοδοξίας, οἱ καθοδηγοῦντες πρὸς τὴν ἑνότητα τοῦ ἔθνους καὶ τῆς πίστεως, νὰ χρησιμεύσωσι διὰ παντὸς εἰς αὐτοὺς ὡς φάρος τηλαυγὴς φωτίζων καὶ καθοδηγῶν ἐν τῇ ξένῃ.

† *Ἰωακεὶμ ἐλέῳ Θεοῦ, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.*

Ἀριθ. Πρωτ. 6641 / Διεκπ. 3725

Ὁσιώτατε προϊστάμενε, ἐντιμότατοι ἐπίτροποι, πρόκριτοι καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν Κοινότητα τῆς ἐν τῇ Πολιτείᾳ Μασαχουσέτης πόλεως Λόουελ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος χάρις εἴη ὑμῖν ἅπασι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Λαβόντες πολλάκις πληροφορίας παρὰ τῶν ἱερατικῶς προϊσταμένων τῶν ἐν Ἀμερικῇ. Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ νεοσυστάτων χριστιανικῶν ὀρθοδόξων παροικιῶν, μετὰ πατρικοῦ ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦμεν τὴν κατάστασιν καὶ πορείαν αὐτῶν καὶ ἰδίᾳ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικήν, ἥτις εἶνε ἡ βάσις τῆς τῶν κοινοτήτων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὑπάρξεως καὶ προόδου. Καὶ εἶνε μὲν ἐν γένει εἰς

σημεῖον οὐχὶ εὐχάριστον, ἀλλὰ μᾶλλον λυπηρόν, ἡ ὑπὸ πολλῶν ταὐτοχρόνως ὁμάδων ὁμογενῶν καὶ ὁμοδόξων χριστιανῶν ἐγκατάλειψις τῆς πατρίδος αὐτῶν καὶ εἰς ξένας ἀπωτάτας χώρας μετανάστευσις. ἥτις εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐὰν μὴ ἐγίνετο. Ἀλλ' ἐνώπιον γεγονότος τετελεσμένου, ἤτοι τῆς συστάσεως κοινοτήτων ἐν τοῖς μεμακρυσμένοις ἐκείνοις τόποις, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καθῆκον ἔχει νὰ συμβουλεύῃ τοὺς ἐκεῖ χριστιανοὺς τὰ πρέποντα καὶ ὑποδεικνύῃ τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα πρὸς ψυχικὴν ἅμα καὶ ὑλικὴν ὠφέλειαν αὐτῶν.

Τῶν ἀποικιῶν καὶ τῶν μεταναστεύσεων ἡ ἱστορία σπουδαῖον καὶ πολύτιμον διδάσκει μάθημα, τὸ ὁποῖον πρέπει κατὰ νοῦν νὰ ἔχωσι πάντοτε ὅσοι ἀφίνοντες τὴν πατρίδα αὐτῶν διαπλέουν θαλάσσας καὶ ὠκεανοὺς διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς ξένους καὶ μεμακρυσμένους τόπους πρὸς εὕρεσιν ἐργασίας καὶ καλλιτέρευσιν τῆς τύχης ἢ πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου αὐτῶν. Τὸ μάθημα τοῦτο εἶνε ὅτι ὅταν εἰς μίαν ξένην χώραν εὑρεθῶσιν ἀποκατεστημένοι πολλοὶ ἢ ὀλίγοι ἄποικοι ὁμόθρησκοι καὶ ὁμογενεῖς, οὗτοι πρῶτον πάντων ὀφείλουν νὰ σκεφθοῦν πῶς θὰ διαδώσουν τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων των καὶ πῶς θὰ διατηρήσουν ἀδιάρρηκτον τὸν δεσμόν, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ τοὺς συνδέῃ μὲ τὴν πατρίδα, μὲ τοὺς ἀγαπητοὺς συγγενεῖς, οἰκείους καὶ φίλους καὶ μὲ τὰς ἐθνικὰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις, ἤθη καὶ ἔθιμα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πᾶσα ἀποικία συνιστᾷ ἓν κέντρον, μίαν ἐκκλησίαν, ἓν σχολεῖον ἢ ἄλλο κοινὸν ἱερὸν κατάστημα, καὶ περὶ τὸ κέντρον τοῦτο, τὸν ἱερέα, ὅστις εἶνε ὁ πνευματικὸς ποιμὴν καὶ διδάσκαλος, ἢ περὶ τὸν πρόεδρον ἢ διευθυντὴν τοῦ καταστήματος, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἀκόμη ἐκκλησία, συνενοῦνται ὅλα τὰ μέλη τῆς ἀποικίας καὶ συνέρχονται τακτικῶς καὶ συσκέπτονται εἰλικρινῶς ὡς ἀδελφοὶ διὰ τὰ κοινὰ συμφέροντα καὶ ἀπαρτίζουσι τοιουτοτρόπως μίαν κοινότητα, τῆς ὁποίας ἐκλέγουν ὡς ἐπιτρόπους τοὺς ἀρίστους μεταξὺ αὐτῶν, ἀποβλέποντες εἰς τὰ προσόντα καὶ τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν ὑπόληψιν, καὶ οὐχὶ εἰς ἐπαρχιακάς, κομματικὰς καὶ προσωπικὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας· διότι ἐὰν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἡ τοιαύτη διαίρεσις εἶνε βλαπτική, εἰς ξένον τόπον εἶνε σφάλμα καταστρεπτικόν, διότι γίνεται τὸ μεγαλείτερον ἐμπόδιον ὄχι μόνον εἰς τὴν στερέωσιν πάσης νέας κοινότητος καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν αὐτῆς ὑπόληψιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὑλικὴν προκοπὴν τῶν ἀποίκων ὡς ἰδιωτῶν καὶ ἐπιχειρηματιῶν.

Εἶνε δὲ φανερὸν ὅτι οὗτοι, ὡς ξένοι καὶ ἑτερόδοξοι καὶ ἑτερόγλωσσοι, τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς δυνάμεώς των ἐν τῇ ξένῃ χώρᾳ πρέπει νὰ ζητῶσι καὶ νὰ εὑρίσκωσιν εἰς τὴν μεταξύ των ἀδελφικὴν ἕνωσιν καὶ ὑποστήριξιν, διὰ νὰ ἠμποροῦν εὐκολώτερον νὰ συναγωνίζωνται πρὸς ἄλλους ὁμοτέχνους ἐγχωρίους ἢ Εὐρωπαίους καὶ νὰ κερδίζωσι τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων τῆς χώρας, τὴν ὁποίαν ἐξέλεξαν ὡς τόπον ἐργασίας καὶ ἐγκαταστάσεως. Τοῦτο ἔπραξαν καὶ τοιουτοτρόπως ἐπολιτεύθησαν ὅλων τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν οἱ ἄποικοι, Ἄγγλοι, Γάλλοι, Ὁλλανδοὶ καὶ λοιποί, οἱ ὁποῖοι διατηρήσαντες ἀδιασπάστους τοὺς δεσμοὺς τούτους καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἑνότητα, ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν, ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς προήχθησαν, ἐπλούτισαν καὶ ἐτιμήθησαν. Τὸ παράδειγμα καὶ τὸ μάθημα τοῦτο πρέπει νὰ ἀκολουθήσητε καὶ ὑμεῖς ὅσοι μετέβητε καὶ ἐγκατεστάθητε εἰς τὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς πόλιν Λόουελ ἐπὶ σκοπῷ ἐντίμου ἐργασίας καὶ βιοποριστικῶν ἐπιχειρήσεων. Καλῶς καὶ ὁσίως ἐπράξατε φροντίσαντες ἐγκαίρως περὶ ἱδρύσεως ἱερᾶς ἐκκλησίας καὶ προσκλήσεως ὡς ἱερέως, πνευματικοῦ δὲ ὑμῶν ποιμένος καὶ ὁδηγοῦ, τοῦ ὁσιωτ. ἀρχιμ. κ. Ἰωακείμ, ὅστις δεικνύει πρὸς ὑμᾶς ἀληθῶς πατρικὴν στοργὴν καὶ ἀγάπην καὶ θερμὸν ἔχει πόθον τὴν στερέωσιν, πρόοδον καὶ εὐτυχίαν τῆς νεοσυστάτου κοινότητός σας. Σᾶς ἐπαινοῦμεν καὶ σᾶς εὐλογοῦμεν ἐκ ψυχῆς διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν φιλοπατρίαν σας, ἀλλὰ ἐρχόμεθα νὰ σᾶς συμβουλεύσωμεν ταὐτοχρόνως νὰ μὴ ἀφήσητε νὰ καταπέσωσι τὰ αἰσθήματα ταῦτα μηδὲ νὰ χαλαρωθῇ ἡ μεταξύ σας ὁμόνοια διὰ λόγους εὐτελεῖς καὶ ἀναξίους, διότι ἄλλως διατρέχετε τὸν κίνδυνον νὰ συγχωνευθῆτε μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ νὰ ἀπολεσθῆτε. Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ λησμονῆτε ὅτι εἶσθε Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι τὸ θρήσκευμα καὶ πρέπει νὰ μείνητε πιστοὶ εἰς τὴν θρησκείαν, τὴν ἐθνικότητα καὶ τὴν γλῶσσάν σας, καὶ ὑμεῖς καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων σας. Ὡς ὀρθόδοξοι δὲ Χριστιανοὶ εἶσθε τέκνα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἀγαπητοὶ ἐν πνεύματι υἱοὶ ἡμῶν, οἵτινες ἐν τῇ εὐδοκίᾳ Θεοῦ, ἐμπιστευθέντι εἰς ἡμᾶς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀξιώματι, ἐντολὴν καὶ καθῆκον ἔχομεν καὶ τὰ ἐν γένει καὶ τὰ ἐν μέρει νὰ ἐποπτεύωμεν καὶ περὶ τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν συμφερόντων τῶν ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης διεσπαρμένων ὁμοδόξων πιστῶν νὰ μεριμνῶμεν, κατ' ἀρχαίαν τάξιν καὶ παράδοσιν.

Ὅθεν τὸ πατρικὸν τοῦτο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς προνοίας καθῆκον προθύμως ἐκπληροῦντες, ἀπευθύνομεν πρὸς ὑμᾶς τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν εὐχετικὸν καὶ παραινετικὸν Γράμμα, δι' οὗ προτρεπόμεθα καὶ συμβουλεύομεν ὑμᾶς νὰ ἔχητε πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅ,τι ἐν ἀρχῇ ἐλέγομεν, ἤτοι ὅτι βάσις τῆς ὑπάρξεώς σας ὡς Κοινότητος χριστιανικῆς ὀρθοδόξου καὶ ὁμογενοῦς εἶνε ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ φιλογένεια, ἡ συντήρησις ἐκκλησίας καὶ ἱερέως, ἡ ἐν μέσῳ ὑμῶν διάσωσις τῆς προγονικῆς γλώσσης καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν παραδόσεων ὡς κειμηλίων ἱερῶν καὶ ἀνεκτιμήτων, ἡ συγκράτησις τέλους εἰλικρινοῦς καὶ ἀναλλοιώτου ἐν μέσῳ ὑμῶν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ὁμονοίας.

Προσέτι δὲ προτρεπόμεθα πατρικῶς καὶ παραγγέλλομεν ἐκκλησιαστικῶς, ἵνα τακτικῶς καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ μεγάλην ἑορτὴν φοιτᾶτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀκροώμενοι μετ' εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἐξομολογούμενοι καὶ κοινωνοῦντες τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων κατὰ τὰς τεταγμένας ἡμέρας, προσέχοντες εἰς τὴν σύμφωνα μὲ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας ἐκ-

τέλεσιν τῶν λοιπῶν μυστηρίων, ἤτοι τοῦ ἱεροῦ γάμου, τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καὶ τῶν λοιπῶν τελετῶν τῆς ἁγίας ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πίστις, χωρὶς τῶν ἔργων εἶνε νεκρά, κατὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὀφείλετε νὰ πολιτεύεσθε ὡς χριστιανοὶ ὑπὸ ὅλας τὰς ἐπόψεις, ὄντες δίκαιοι καὶ ἀκέραιοι εἰς τὰς δοσοληψίας ὑμῶν, ἀγαθοποιοὶ καὶ εὐεργετικοὶ πρὸς τοὺς πάσχοντας, εἰρηνικοὶ πρὸς πάντας καὶ ἰδίᾳ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς ὁμοδόξους καὶ ὁμογενεῖς, ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζοντες, πειθόμενοι δὲ πάντες ταῖς συμβουλαῖς καὶ ὁδηγίαις, ἃς ὁ ἱερατικὸς ἡμῶν προϊστάμενος ἐν πάσῃ ἀνάγκῃ σᾶς ἀπευθύνει ἐμπνεόμενος ἀπὸ θεῖον ζῆλον καὶ ἀπὸ πατρικὴν ἀγάπην καὶ πρόνοιαν.

Ἐπὶ τούτοις ἐγκαρδίως πάντας ὑμᾶς καὶ τὰ ἔργα ὑμῶν καὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν εὐλογοῦντες, εὐχόμεθα ὅπως ὁ παντοκράτωρ καὶ ὑπεράγαθος Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν βοηθῇ καὶ κατευθύνῃ ὑμᾶς εἰς πᾶσαν προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν καταπέμπῃ δὲ ἐφ' ὑμᾶς τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος.

Σεπτεμβρίου κγ'

† **Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακεὶμ**
ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἀπὸ μένα κάτι φεύγει,
Κάτι φεύγει ἀπὸ μένα κι' ὁ κόσμος μοῦ στρώνει
Στ' ἀγκάθια μου ἀπάνω
Τὸ χιόνι, τὸ χιόνι, τὸ χιόνι.

—

Δὲ μπορῶ νὰ συνειθίσω
Στὸ θάνατο τοῦτο ποῦ ὁ κόσμος μοῦ δίνει·
Ἐγὼ πάντα πηγαίνω κ' ἡ πλάσι
Μονάχο μ' ἀφίνει.

—

Θάνατο, θάνατο, φωνάζουνε
Τῆς καρδιᾶς τὴν καταδίκη
Στήθη ποῦ κλειοῦν τὸ θάνατο
Καὶ τῆς ζωῆς τὴ φρίκη.

—

Δὲν παθαίνω, δὲν πεθαίνω,
Κάπου ἔζησα ἐκεῖ πάνω,
Νὰ μοῦ δείξετε τρεχάτε,
Δὲν εἰξεύρω νὰ πεθάνω.

Σ. ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Λαϊκὴ παράδοσις.

Ἐν Τροιζηνίᾳ φέρεται ἀξιοπερίεργος παράδοσις παρὰ τῷ λαῷ περὶ τῆς θέσεως Κατάρα, ἐν ᾗ εὑρίσκεται γεωργικὸν ἀγροκήπιον.

Ἡ παράδοσις αὕτη οὖσα ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἐξηγοῦσι διαφόρους τοπωνυμίας τῆς Ἑλλάδος, καταρρέει ἐκ τῆς ἀρχαιότητος καὶ εἶναι ἀνάμνησις τοῦ λαοῦ, τῆς παλαιᾶς του θρησκείας, καί τοι παρῆλθον τοσοῦτοι αἰῶνες καὶ τοσοῦτον ἐπέδρασεν ὁ χριστιανισμός.

Τὸν παλαιὸν καιρόν, κατὰ τὴν παράδασιν, ὑπῆρχον δύο ἀδελφαὶ θεαί, ἡ Ἄρτιμω, (ἥτις εἶναι προφανῶς ἡ Ἀρτεμις) καὶ ἡ Ἀθηνᾶ· αἱ δύο θεαὶ καθεκάστην συνηντῶντο εἰς ὡρισμένην θέσιν· καὶ ἡ μὲν Ἄρτιμω κατῴκει πρὸς δυσμὰς ταύτης, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ πρὸς ἀνατολάς. Ἐκκινοῦσαι λοιπὸν τὴν πρωΐαν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἡ μὲν Ἄρτιμω εἶχεν αὐτὸν ἐμπρός, διότι ἤρχετο ἐκ δυσμῶν, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ὄπισθεν, διότι τοὐναντίον ἤρχετο ἐξ ἀνατολῶν. Τὴν μεσημβρίαν, μετὰ τὴν συνάντησίν των εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος θέσιν, ἐπέστρεφον ἑκάστη εἰς τὰ ἴδια· τότε πάλιν ἡ Ἄρτιμω, ὅπως καὶ τὴν πρωΐαν, ἕνεκα τῆς στροφῆς τοῦ ἡλίου, εἶχεν αὐτὸν ἔμπροσθεν, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ὄπισθεν· ὅπερ εἰς τὰς θεάς, κατὰ τὴν παράδοσιν ἦτο λίαν ἐπαχθές· συνέβαινε δὲ ταῖς θεαῖς ἕνεκα τῆς κατάρας τῆς μητρός των· ἐξ οὗ καὶ ἡ θέσις ἐν ᾗ συνηντῶντο, ὠνομάσθη Κατάρα.

Ἀντώνιος Χ. Χατζῆς

φ. φ.

ΣΕ ΜΙΑ ΑΜΑΡΤΩΛΗ

1.

Φτωχὴ ψυχή, ὅπου τοῦ κόσμου ἡ πλάνη
Στῆς ἁμαρτίας σ' ἔρριξε τὸ στρῶμα,
Ποῦ μῦρο δὲν αἰσθάνθηκες ἀγάπης,
Ποῦ βόρβορος σοῦ σκέπασε τὸ σῶμα.

Τὰ μάτια ποῦ ἐγύρισαν χθὲς βράδυ
Καὶ τὴ χλωμὴ ἐκύτταξαν μορφή σου,
Μιὰ προσευχὴ στὸν Πλάστη εἶπαν γιὰ 'σένα
Κ' ἐδάφτισαν σὲ μῦρα τὴν ψυχή σου.

Κι' ἂς τύχαινε — στὸ λέω -- νὰ πεθάνῃς,
Τὴν ὥρα ποῦ σ' ἐκύτταζαν κλαμένα,
Ὁ στεναγμός, τὸ δάκρυ τους. ὁ πόνος,
Στὸν οὐρανὸ θὰ σ' ἔφερναν, Παρθένα !

ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

2.

Παίζουν τ' ἀρνάκια στὸ βουνὸ
Πρὶν βγῇ ὁ ἥλιος νὰ φωτίσῃ,
Παίζει κι' ὁ Μῆτρος ὁ βοσκὸς
Μὲ τὴ Μαριὼ κοντὰ στὴ βρύσι.

Γέρνει ὁ ἥλιος στὴν κορφή.
Κοντοζυγώνει πάλι βράδυ,
Μά . . . . στὸ χωριό του μοναχὸ
Ξαναγυρίζει τὸ κοπάδι.

Μαρίκα Πίπιζα

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΦΥΣΕΩΣ
ΥΠΟ ΕΠΟΨΙΝ ΚΑΛΟΛΟΓΙΚΗΝ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Τὸ αἴσθημα, τὸ ἄρχον, ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἐναρέτου, εἶνε τὸ αἴσθημα τῆς φιλανθρωπίας. Θὰ ἔσπευδε δὲ εἰς βοήθειαν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος. ὄχι διότι θὰ εὕρισκε πάντοτε ἐν αὐτῇ τὰ αἰσθήματά του. Οἱ ἄνθρωποι ἐνίοτε εἶνε ἀγνώμονες. Ποτίζουσιν ἀντὶ τοῦ **μάνα** χολήν. Θὰ ἔσπευδεν εἰς βοήθειαν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος, δι' αὐτὸ καὶ μόνον, διότι θὰ ἐτύγχανε πάσχουσα. Δὲν θὰ ἀνέβαλε τὸ ἔργον αὐτὸς οὐδὲ πρὸς στιγμήν. Οἱ πάσχοντες, θὰ ἔλεγεν, εἶνε ἄνθρωποι· καὶ πᾶν ὅ,τι συμβαίνει εἰς τοὺς ἀνθρώπους πρέπει νὰ ἐνδιαφέρῃ τοὺς ὁμοίους των. Πράξωμεν τὸ ἀγαθόν· σπεύσωμεν εἰς βοήθειαν τῶν ἀδελφῶν μας περὶ τῆς ἠθοποιήσεως αὐτῶν σκεπτόμεθα ἀκολούθως.

Ἡ πάσχουσα φύσις καὶ ἡ πάσχουσα ἀνθρωπότης βαθέως τὸν συγκινοῦσιν. Εἶνε διὰ τοῦτο χαρακτῆρος μελαγχολικοῦ ὁ ἐνάρετος πάντοτε. Αἱ συγκινήσεις καὶ αἱ ἐντυπώσεις, αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ **ὑψηλοῦ,** ἁρμόζουσιν εἰς τὴν φύσιν του μᾶλλον ἢ ὅσον αἱ ζωηραὶ καὶ αἱ χαρίεσαι, αἱ εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ **καλοῦ** ἀναγόμεναι. Εὑρίσκει τὴν εὐδαιμονίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ἤρεμον βίον. Δὲν ἀποφεύγει ὅμως, οὐδ' ἀποκρούει τὴν ἡδονήν, ἣν χορηγοῦσιν οἱ κύκλοι τῶν ἀθώων διασκεδάσεων, οἷον τοῦ χοροῦ, τῶν ἐφεσπερίδων, τῶν μουσικῶν συναυλιῶν, τῶν δραματικῶν παραστάσεων καὶ τῆς ἐκλεκτῆς κοινωνίας.

Αἴσθημα εὐγενές, αἴσθημα ἀνάγον τὴν θέλησιν εἰς καθόλου τινὰ ἀρχὴν, ἠθικὴν καὶ φιλάνθρωπον, θάρρος δ' ἀπτόητον καὶ ἀπόφασις ἄκαμπτος, τοιαῦτα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἐναρέτου. Εἰς οὐδὲν λογίζεται τὸν κίνδυνον, προκειμένου νὰ ἀγαθοεργήσῃ· καὶ ἡ φρίκη, ἥτις θὰ ἐπάγονε τὴν καρδίαν παντὸς ἑτέρου, δὲν θὰ ἴσχυεν εἰς τὸ νὰ ἀναχαιτίσῃ αὐτὸν οὐδὲ πρὸς στιγμήν. Προβαίνει ὁ χαρακτὴρ αὐτὸς ἀτενίζων τὸν κίνδυνον μὲ ὄμμα ψυχρόν· χαίρει δὲ μάλιστα καὶ ἀγάλλεται, ἀναλογιζόμενος τὸν θρίαμβον τοῦ δικαίου, ὃν ἡ θυσία αὐτοῦ θὰ ἐπήνεγκεν, ἐν τῷ ὅσῳ δυσχερεῖ ἐπὶ τοσούτῳ καὶ ἐνδόξῳ ἐκείνῳ ἀγῶνι. Ὀλίγον μεριμνᾷ περὶ τῆς κρίσεως τῶν ἀνθρώπων. Οὐδεμία ἐπιρροὴ θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ κλονίσῃ τὰς πεποιθήσεις του, ἃς ἀρύεται πάντοτε ἐξ ἀρχῶν. Συμβαίνει, ὡς ἐκ τούτου, ὁ χαρακτὴρ αὐτὸς νὰ παρίσταται, ἐνίοτε, εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν ἰδιότροπος καὶ τραχύς. Τὸ αἴσθημα τῆς φιλίας εἶνέ τι δι' αὐτὸν ἱερόν· καὶ ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο θὰ ἐψυχραίνετο ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, δι' οἱονδήποτε λόγον, ἡ ἀνάμνησις θὰ τῷ ἦτο πάντοτε σεβαστή.

Θιασώτης τῶν καλλονῶν τοῦ λόγου, ὅταν τὸ πνευματικὸν τοῦτο ἄρωμα ἐξέρχεται τοῦ στόματος ῥήτορος εὐγλώττου καὶ ἠθικοῦ, εἶνε οὐχ ἧττον καὶ τῆς σιωπῆς ἐκείνης, τῆς πλήρους μεγάλων ἰδεῶν καὶ μεγάλων αἰσθημάτων. Κύριος τοῦ μυστικοῦ του, οὐδέποτε εἶναι ὁ ἄπιστος φύλαξ τοῦ μυστικοῦ τῶν ἄλλων. Ἡ ἀλήθεια εἶνε τὸ εἴδωλον τῆς ψυχῆς του. Τὸ ψεῦδος, ἡ ὑποκρισία παρίστανται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ὑπὸ τὴν εἰδεχθεστέραν μορφήν. Ὡς σέβεται δὲ καὶ τιμᾷ ἑαυτόν, σέβεται καὶ τιμᾷ καὶ τὸν ἔσχατον τῶν ἀνθρώπων, ἀναγνωρίζων εἰς πάντας τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν. Ἀποτροπιάζεται τὴν ταπεινωσιν τῶν ἀνθρωπίνων πλασμάτων· ἐξεγειρομένη δὲ ἡ συνείδησις αὐτοῦ κατὰ παντὸς ὅ,τι ταπεινὸν καὶ χαμαίζηλον, πάλλει ὑπὲρ παντὸς ὅ,τι ὑψηλὸν καὶ μετάρσιον.

Ὁ πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἔνθερμος καὶ διακαὴς αὐτοῦ ἔρως ὠθεῖ αὐτὸν εἰς πράξεις μεγαλεπηβόλους. Εἶνε τοσαύτη δὲ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ κατὰ παντὸς ὅ,τι προσβάλλει τὸ δίκαιον, ὥστε τυγχάνων δικαστὴς θὰ ἦτο ἀμείλικτος. Ὁ πόθος τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ δικαίου κατακυριεύει τὴν ψυχήν του εἰς τρόπον, ὥστε ἀποβαίνει πάθος ἐνίοτε εἰς αὐτόν, πάθος κατὰ τοσοῦτον μάλιστα φοβερόν, καθόσον ἀψηφεῖ τὸν κίνδυνον καὶ φαίνεται τότε ἡ περιφρόνησις τοῦ θανάτου, πλανωμένη ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ σχῆμα ὑπεροπτικοῦ μειδιάματος, χωνεύοντος καὶ διεγείροντος αἰσθήματα ὑψηλά. Καὶ πράττει ὅ,τι ἂν πράττῃ ἀφιλοκερδῶς· διὸ καὶ ἀποφεύγει τὸν θόρυβον καὶ τὰς ἐπιδείξεις· ἐνῷ ὅ,τι ἂν πράττωσιν ἕτεροι τὸ πράττουσι παταγοῦντες καὶ ὅπως μόνον ἐπιδειχθῶσιν Οὐδεμίαν, τότε, ἡ πρᾶξις ἐκείνη ἔχει ἀξίαν, οὐδεμίαν ἐν ἑαυτῇ ἀρετήν.

Ὁ κενόδοξος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἦνε ἐνάρετος· καὶ ἡ Θεία Πρόνοια, ἥτις καὶ ἐκ τοῦ κακοῦ ἐξάγει τὸ ἀγαθόν, ἔθηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ κενοδόξου τὸν πόθον τῶν ἐπιδείξεων, ὅπως, οὕτω, καὶ ἐκ τοῦ Σατανᾶ αὐτοῦ ἀπορρεύσῃ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὸ ἀγαθόν.

Ὁ κενόδοξος εἶναι κράσεως συνήθως χολερικῆς. Ἄρχει ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἡ ἰδέα τοῦ μεγαλείου· ὀνειρεύεται πάντοτε πλούτη καὶ μελετᾷ τὰ περὶ αὐτόν, ὑπὸ τὴν ἔποψιν, ἥτις θὰ ἠδύνανο νὰ ἐκπλήξῃ τὸν κόσμον, δια τῶν ἐπιδείξεων. Ὀλίγον φροντίζει περὶ τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων· ἐξετάζει δὲ μόνον, κατὰ πόσον ἡ μορφή, ὑφ' ἣν θὰ παρίσταντο, θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ ἐγείρῃ τὸν θαυμασμόν. Δὲν θεωρεῖ ἑαυτὸν εὐτυχῆ εἰμὴ ἐφ' ὅσον ὁ κόσμος ἐρέσκεται νὰ τὸν θεωρῇ ὡς τοιοῦτον, κινῶν πάντα λίθον ὅπως ἐκπλήξῃ τὸ δημόσιον καὶ ἀφήσῃ λαμπρὰς ἀναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις μεγάλας καὶ αἰωνίας. Οὐδένα ἀναγνωρίζει ἀνώτερόντου, ἐνῷ ἔχει ἄλλως τε τὴν συναίσθησιν τῆς μηδαμινότητος αὐτοῦ. Τὰ πάντα παρ' αὐτῷ εἶνε ὀπισθοβουλία. Σκοπός του κύριος εἶνε νὰ φανῇ εἰς τὸ δημόσιον μέγας. Διότι ὀλίγον τῷ μέλλει περὶ τοῦ τί πράγματι εἶνε, τὰ μάλιστα δὲ περὶ τοῦ τί ὀφείλει νὰ φανῇ ὅτι εἶναι.

Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε δημόσιον οὐδέποτε θὰ ἔπραττέ τι ἀγαθόν. Πράττει τὸ ἀγαθὸν οὐχὶ ὡς τοιοῦτον, ἀλλ' ὅπως ἐπιδεικνύμενος ἱκανοποιήσῃ τὸ πάθος τῆς ἐωσφορικῆς του κενοδοξίας. Οὔτε τὸν ἔρωτα αἰσθάνεται, οὔτε τὴν φιλίαν· πεφυ-

σιωμένος δὲ πάντοτε καὶ μεγαλαυχῶν ὑποκρίνεται τὸν ἐραστὴν ἢ τὸν φίλον, ὅταν ὁ ἔρως καὶ ἡ φιλία θὰ ἠδύναντο νὰ κολακεύσωσί πως τὴν κουφόνοιαν, τὸ κενόδοξον αὐτὸ πνεῦμά του. Κανονίζει, οὕτω, τὴν διαγωγήν του ἐπὶ ἀρχῶν· ἀλλ' ἐπὶ ἀρχῶν πᾶν ἄλλο ἢ ἐντίμων. Ἡ πορεία του εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὅ,τι θὰ ἐνέκρινεν ὡς ἐπιτηδειότερον εἰς τὸ νὰ παραγάγῃ ἐκπλήξεις, ἀφήσῃ δέ, οὕτω, ἐποχὴν εἰς τὴν ἱστορίαν. Ἡ πολιτεία αὐτοῦ στηρίζεται, ὡς ἐκ τούτου, πολὺ περισσότερον εἰς τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ἢ ὅσον εἰς τὸ ἁγνὸν ἐκεῖνο αἴσθημα τῆς κλίσεως καὶ τῆς ἀγάπης ἡμῶν πρὸς τὸ ἀγαθόν, δι' οὗ ὁρίζεται ἡ εὐγένεια καὶ ἡ ἀξία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Ἐπειδὴ ἡ πηγὴ, ἐντούτοις, ἀφ' ἧς ἀπορρέουσιν οἱ διαλογισμοὶ τοῦ κενοδόξου, διαμένει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀφανής, αἱ δὲ πράξεις αὐτοῦ ὠφελοῦσιν, ἐν τῇ ἐλευθεριότητι αὐτῶν, ἐφ' ὅσον καὶ αἱ τοῦ ἐναρέτου, ἀπολαύει, εἰς τὰ ὄμματα τῶν πολλῶν, τῆς ὑπολήψεως, ἧς ἀξιοῦνται καὶ αἱ μᾶλλον ἀφιλοκερδεῖς τῶν ἐκδουλεύσεων.

Εἶνε θρῆσκος μόνον πρὸς τὸ θεαθῆναι. Κόλαξ δὲ τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἐθελόδουλος, μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην πολιτικὴν ἀπόχρωσιν, ὡς ὁ χαμαιλέων, ἀλλάζων τὰ χρώματα, κλίνων δουλικῶς τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν μεγάλων, ὅπως, ἀποτίων οὕτω τὸν φόρον τῆς δουλείας, δικαιοῦται νὰ καταπιέζῃ, ὑπὸ τὴν κραταιὰν αὐτῶν προστασίαν, τοὺς ἀσθενεῖς, ὡς δεσπότης ἀπόλυτος, μεγαλοπρεπῶς εἰς τὰ ὄμματά των ἐπιδεικνύμενος.

Καθ' ἣν ἡμέραν συναντηθῇς μετὰ τοῦ κενοδίξου θὰ ἀκούσῃς ἐξυμνουμένους τοὺς προπάτορας, διηγήματα δὲ καὶ πράγματα μυθώδη περὶ τοῦ βαθμοῦ, περὶ τῶν τίτλων, περὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν παρὰ τοῖς ἰσχυροῖς κέκτηται, περὶ τοῦ πλούτου καὶ τῶν μεγαλείων αὐτοῦ. Ὅταν δέ, ὡς τοῦτο συμβαίνει συνήθως, τὴν κομπορρημοσύνην καὶ τὰς μεγάλας ἰδέας συνοδεύει ἡ ἔνδεια τῶν μέσων, πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν, ὁ χαρακτὴρ οὗτος περιπίπτει εἰς τὸ γελοῖον, εἰς ὅ,τι δηλονότι, μετὰ τοσαύτης ἐπιμελείας ἐζήτησε ν' ἀποφύγῃ ἀνέκαθεν, διὰ τῶν ἐπιδείξεων. Παραφρονεῖ δὲ ἢ καὶ περιέρχεται εἰς τὴν αὐτοκτονίαν τότε.

Ἄλλοι ἄλλως πάλιν αἰσθάνονται. Ἕλκονται ἀκατάσχετοι πρὸς πᾶν ὅ,τι θὰ διήγειρεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τὸ αἴσθημα τοῦ καλοῦ. Εἶναι οὗτοι κράσεως αἱματώδους συνήθως Εἶναι ἄνθρωποι τῆς **καλῆς καρδίας**, οἱ bon vivants ὡς οἱ Γάλλοι τοὺς λέγουσιν. Ὁ εὔθυμος καὶ ζωηρὸς αὐτῶν χαρακτὴρ δὲν ὑποφέρει τὸν περιορισμόν. Στενοχωρεῖται ἅμα ὡς ἤθελε στερηθῇ τῶν διασκεδάσεων. Ἀγαπᾷ ἐμμανῶς τὴν ποικιλίαν. Ἡ μονοτονία ἀποβαίνει αὐτῷ ἀνυπόφορος. Αἰσθανόμενος δὲ τὴν ἀνάγκην τῆς ψυχικῆς διαχύσεως, προκαλεῖ αὐτὴν εἰς τὰς συναστροφάς, διὰ μεγάλης ἐπιδεξιότητος, διὸ καὶ ἀπολαύει πάντων τὰς συμπαθείας καὶ ἰδίως τοῦ ὡραίου φύλου, οὗ ἡ ἀγάπη ἔτι μᾶλλον αὐξάνει τὴν ζωηρότητα αὐτοῦ καὶ τὴν εὐθυμίαν. Τοιουτοτρόπως βλέπει τις αὐτὸν ἀγαλλόμενον, ὅταν χαίρωνται οἱ λοιποί· καὶ θλιβόμενον καὶ καταβαλλόμενον, ὅταν οὗτοι δὲν εὑρίσκωνται εἰς διάθεσιν.

Δὲν λέγομεν ὅτι εἰς τὸ ἠθικὸν τοῦτο αἴσθημα δὲν ὑπάρχει τι εὐγενές, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι, μὴ ἀπορρέον ἐξ ἀρχῆς τινος γενικῆς, ὑπόκειται εἰς τὸ ν' ἀποβῇ τὸ ἔρμαιον τῶν συγκινήσεων καὶ τῶν ἐντυπώσεων τῆς στιγμῆς, εὐκόλως ἀλλοιούμενον ἢ διαστρεφόμενον. Φίλος ὅλου τοῦ κόσμου οὐδενὸς εἶναι φίλος, μὲ ὅλην τὴν φυσικὴν καλοκἀγαθίαν του.

(ἀκολουθεῖ) *Α. Γ. ΔΑΛΛΑΠΟΡΤΑΣ*

ΕΙΣ ΤΟ ΚΟΡΑΣΙΟΝ ΤΟΥ Κ. ΔΗΜ. ΜΠΕΜΠΗ

—

Μ' ἔστειλες τὴν εἰκόνα σου.
σ' εὐχαριστῶ, Κλειώ μου.
Ὅσο 'γὼ ζήσω, πάντοτε,
θὲ νἆναι τὸ εἴδωλό μου.

Θὰ καμαρόνω τὰ γλυκά,
τὰ μαῦρά σου ματάκια·
Τὸ λαμπαδένιο σου κορμί·
καὶ τὰ σγουρὰ μαλλάκια.

Ἀδαμαντία Ἀπέρη
τὸ γένος Δαλλαπόρτα

ΚΑΤΑΡΑ

Ὅταν φαντάζομαι ὅτι τῆς νεωτέρας μας φιλολογίας τὸ πλεῖστον αὐτῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ μικροερωτικὰ ποιηματάκια, ὄπισθεν τῶν ὁποίων δὲν βλέπει κανεὶς παρὰ δυὸ γλυκὰ μάτια καὶ δὲν ἀκούει παρὰ κρυφὰ καὶ κλεφτὰ φιλήματα, καϋμοὺς ἐξαφανιζομένους εἰς ἕναν ἐναγκαλισμὸν καὶ ὅρκους λησμονουμένους ὕστερον ἀπὸ μίαν νύκτα ἐρωτικῆς κραιπάλης, ὁ ἔρως τοῦ παρόντος ἥρωος τοῦ διηγήματός μας ἂν δὲν ἀποτελεῖ ἐξαίρεσιν θὰ ἦναι ὅμως ἕνα ἀπὸ τὰ σπανιώτερα φαινόμενα.

Οἱ ἔρωτες οἱ ἁμαρτωλοί, οἱ περιοριζόμενοι εἰς τὴν ρόδινον ἀτμόσφαιραν τῆς σαρκός, εἰς τὴν βρώμαν, ὅπως θὰ ἔλεγεν ἕνας ἀληθινὸς ρεαλίστ, δὲν ἐσαγήνευον πλέον τὸν νεαρὸν ποιητήν, διότι ποιητὴς εἶναι ὁ ἥρως ἡμῶν, οὔτε τὸν ἔκαμον ν' ἀγρυπνῇ μὲ νευρικὴν ὑπερδιέγερσιν. Οἱ ἔρωτες οἱ κρυφοί, οἱ πλάττοντες ζωηροτέραν τὴν φαντασίαν καὶ προκαλοῦντες τὴν ἀνόητον ρέμβην τῆς μικρομελαγχολίες, τῆς μικροχαρὲς καὶ τὰ μικρολογήματα δὲν ἐκυριάρχουν ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Οἱ ἔρωτες οἱ κουτοί, οἱ ἄνευ ἐλαχίστου ὑπολογισμοῦ καὶ ἐπιγνώσεως, οἱ στανικοί, οἱ ἀπὸ τυφλὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τελείας παραγνωρίσεως τοῦ ἀτόμου, οἱ ἄνισοι καὶ ἀκαταλόγιστοι καὶ καταγέλαστοι, διότι εἰς βάρος αὐτῶν δημιουργοῦνται ὁλόκληροι κωμῳδίαι καὶ ξεκαρδιστικὰ γέλοια γίνονται καὶ οὐχὶ σπανίως καὶ ἐγκλήματα καὶ τὸ πολὺ πολὺ δυνατὸν νὰ δημιουργήσωσιν ὀλίγους στίχους, μερικὰ τραγουδάκια γεμάτα ἀπὸ πάθος, δονκιχωτικὰς ἀπειλὰς καὶ ἀμύθητον ἀπελπισίαν. Τοιοῦτοι ἔρωτες ἐκμεταλλευταὶ τῆς πρώτης δοθείσης εὐκαιρίας τῆς πρώτης τυχούσης καρδίας, οὐδέποτε εἶχον κουρδίσει τὴν ποιητικήν του λύραν.

Αἱ πραγματικαὶ νεανικαὶ αὐτοῦ κατακτήσεις εἶχον διέλθει ὡς ἀλλεπάλληλαι καταιγίδες διὰ μέσου τῆς καρδίας του καὶ τοῦ κόσμου τῶν αἰσθημάτων. Ὁ ἐρωτικὸς τύφος τῆς νεότητός του εἶχε κοπάσει τελείως καὶ ὡς μόνον κέρδος εἶχεν ἀποφέρει τὰς βαθείας ρυτίδας ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Ἡ ὡραία ἐποχὴ τῶν πυρίνων ὅρκων καὶ φοβερῶν ἐξορκισμῶν, τῶν διαρκῶν ὑποψιῶν καὶ ἀλυτρώτων φόβων, εἶχε σβύσει ὡς εἶχον σβύσει τὰ ἴχνη τοῦ ἀποτυπώματος τῶν λευκῶν ὀδόντων τῆς ὡραίας κόρης κατὰ μίαν μέχρι ἀποπνιγμοῦ ἐρωτικὴν περίπτυξιν. Ὅλον τὸ γλυκὺ παρελθόν του ὡμοίαζε μὲ ἀπεξηραμένον ἄνθος ἐντὸς τῶν σελίδων παλαιοῦ βιβλίου καὶ τὸ ὁποῖον γίνεται σκόνη εἰς τὸ ἄγγιγμα τῶν δακτύλων καὶ οὐδὲν ἄρωμα σχεδὸν ἀποπνέει.

Καὶ αὐτὸς ὅστις ἄλλοτε ὅπως ὅλοι οἱ διάπυροι ἐρασταὶ ἐσκέφθη ν' αὐτοκτονήσῃ διὰ τὴν περιφρόνησιν τῆς καλῆς του. Αὐτὸς ὁ ὁποῖος δι' ἀνθοδέσμην ἤθελε νὰ προσφέρῃ τοὺς ἀστέρας τοὐρανοῦ εἰς τὴν φίλην του καὶ παρελογίζετο ξετρελλαμένος ἀπὸ τὸ πάθος του, γελοῦσε τώρα εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῶν παιδαριωδῶν ἐκείνων σκέψεών του. Εἰς τὸν ὕμνον ἢ τὸ ξεθέωμα τῶν μαύρων ματιῶν καὶ τῶν οὐρανίων βλεμμάτων γελοῦσε ὡς ἂν νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἀνοησιῶν.

Ἠσθάνετο ἀληθινὸν οἶκτον διὰ μερικοὺς συναδέλφους του οἱ ὁποῖοι παρ' ὅλην τὴν γεροντικήν των ἡλικίαν, παρ' ὅλην τὴν δυστυχίαν των, διετέλουν ὑπὸ τὸ νεανικὸν πρίσμα τοῦ ἔρωτος, ἀναδεικνυόμενοι μωροὶ παλίμπαιδες. Καὶ ὅταν συνηντᾶτο μετ' αὐτῶν τοὺς ἔλεγε:

— *Λόγια, λόγια, λόγια, λόγια φουσκωμένα, λόγια μωρά, λόγια χαμένα, ψέμματα, ἀνοησίες, παιδιατοκαμώματα.*

Ὅταν ὡμιλοῦσε γιὰ τὴν καρδιά του, ἔλεγε, πῶς ἦταν ἕνα σπασμένο βάζο ποῦ δὲν κρατεῖ νερὸ γιὰ τὰ λουλούδια. Ἔλεγε πῶς ἦταν πλέον γινομένη στάχτη κ' ἐντός της δὲν εἶχε πλέον θέσιν ἡ ἐρωτικὴ φλόγα. Ἠσθάνετο μίαν ὑπερηφάνειαν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του ἐκ τῶν ἐρωτικῶν δικτύων καὶ ᾐσθάνετο τὴν ζωὴν βαθύτερα καὶ κάτι νὰ τὸν ὠθεῖ πλησιέστερα εἰς τὸ μυστήριον καὶ τὸ θεῖον τῆς δημιουργίας καὶ εἶχε μίαν ἀκατάσχετον ὁρμὴν πρὸς τὸ φῶς καὶ τὴν πρόοδον, καὶ τὴν ἐξέλιξιν ἐν γένει τῆς κοινωνίας καὶ ἐν γένει τῶν βιωτικῶν καὶ πνευματικῶν ἀναγκῶν τοῦ νεωτέρου ἀνθρώπου. Κάποιο πνεῦμα ἀρχαῖον εἶχεν ἐπιπνεύσει ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐνεψύχωνε εἰς πᾶσαν νεωτεριστικὴν τάσιν.

Διὰ νὰ ἐννοήσῃ καλλίτερον ὁ ἀναγνώστης τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἥρωός μας παραθέτομεν ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς του πρὸς ἕνα φίλον του συνδεόμενον μετ' ἐκείνου παιδιόθεν. Ἰδοὺ τοῦτο.

— Ἀλλοίμονον. Ἔρημη κι' ἄδεια νοιώθω τὴν καρδιά μου. Εἶναι ἡ καρδιά μου μιὰ τρύπα χωρὶς τέλος, ποῦ φέρνει σὲ μιὰν ἄβυσσο, ποῦ χάνεται μέσα στὰ βάθη της κάθε φῶς, κάθε ἦχος. Ἔτσι μοῦ τὴν ἔκαναν ὁ κόσμος, τὰ χρόνια καὶ ἡ ζωή· τὸ στερνὸ μύρο ποῦ ἔχυσε μιᾶς διαβατάρικης ἀγάπης ἡ χαρὰ ξατμίσθηκε καὶ διαλύθηκε γρήγορα-γρήγορα, σὰν τὴν πάχνην τῆς αὐγῆς, ἐμπρὸς εἰς τῆς πικρῆς ἀλήθειας τὸν ἥλιον. Ἐξέμαθα τὰ λόγια τὰ γλυκὰ τῆς ἀγάπης καὶ παντοῦ ἀκούω τὴν καταιγίδα νὰ σαρώνῃ ἀλύπητα τὴν ἐλπίδα ποῦ ἐστηρίχθη ὁ ἄνθρωπος καί τὴν θαυματουργὸν πίστιν ποῦ τὸν ἐνεψύχωνε στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Δὲν αἰσθάνομαι καμμίαν ὄρεξιν νὰ γυρέψω τὴν τρελλὴ χαρά. Ἄ, τὸ πολὺ φῶς ποῦ ἡ ἀλήθεια χύνει ὁλόγυρά της, αὐτὸ μὲ θανατόνει. Ἡ γύμνια τῶν πραγμάτων μ' ἔκαμε νὰ φρίξω κ' ἔχασα ἀπ' ἐμπρὸς ἕναν ὁλόκληρον κόσμον, τὸν κόσμον κάθε ἰδανικοῦ ποῦ τὸν ἔπλασκν τόσον ὡραῖον οἱ αἰῶνες καὶ ἡ Τέχνη. Ποιὸς παντοδύναμος τώρα πλειὰ νὰ φυσήξῃ ζωὴ στὴ στάχτη καὶ στὰ ἐρείπια; Ἔσβυσεν ἡ μεγάλη πυρκαϊά. κ' εὑρέθηκα, ὠϊμένα! ἀνίσχυρος κ' ἐγὼ ἕνας ἀτὸ τοὺς πολλοὺς θεατάς της! Κ' ἐχειροκρότησα τὴν μεγάλην ἐκείνην πυρκαϊὰν ποῦ ἔκανε στάχτη τὰ μαγικὰ παλάτια μαζῆ μὲ ὅλους τοὺς Θεούς, μὲ ὅλους τοὺς ἠθικοὺς καὶ αἰωνίους νόμους των. Ἐχειροκρότησα. Ὄχι μόνον Ἤμουν κ' ἐγὼ ἕνας ἀπὸ ἐκείνους ποῦ ἔβαλαν φωτιά· ἤθελα κρατῶντας στὸ χέρι τὴ δᾷδα ποῦ μοῦδωσεν ἡ Τύχη ἢ καλλίτερα ἡ ζωή, πάντα νὰ ἐρευνῶ σ' ἕνα ἀτέλειωτο σκοτάδι καὶ νὰ ζητάω κἄτι πλέον καινούργιο, κἄτι πλέον ἀληθινὸ καὶ ἄγνωστο! Καὶ νἆμαι τώρα βουβὸς μπροστὰ στὸν κόσμο ποῦ μὲ ἤθελε παρηγοριὰ στὲς συμφορές, ὄργανο διασκεδαστικὸ στὸ ξεφάντωμά του καὶ ὑπερασπιστὴ καὶ φρουρὸ στὴν πίστιν καὶ στὰς παραδόσεις του. Δὲν εἶδεν ὁ κόσμος τὴ φοβερὴ πυρκαϊά, δὲν ἔνοιωσε τὸν χαλασμὸ ἑνὸς κόσμου καὶ τὸν χαμὸ τοῦ ὀνείρου. Καὶ δὲν τολμῶ πλέον ν' ἀνοίξω τὸ στόμα νὰ τοῦ 'μιλήσω σὰν πρῶτα. Ἐκεῖνος ἀστόχαστος καρτερεῖ ν' ἀκούσῃ κάτι ποῦ λαχταρεῖ, κάτι ποῦ θὰ τἀρέσῃ, καὶ μανίζη στὸ ἄκουσμα τῆς ἀπόκρυφης ἀλήθειας, πούναι γι' αὐτὸν ἀκόμα κάποιο μυστήριο... Μοῦ φαίνεται πῶς ἡ ψυχή μου μεγάλωσε παραπολὺ καὶ δὲν τὴν τραβάει, σὰν μαγνήτης τὴ βελόνα, σὰν καὶ πρῶτα μιὰ φορὰ ἡ πρώτη ὁμορφιὰ ἔτσι ἀστόχαστα. Κάποιος μ' ἔμαθε νὰ μὴν πιστεύω ἔτσι εὔκολα τὰ γλυκὰ μάτια καὶ τὰ γλυκὰ λόγια. Ὅσο λιγώτερο γνωρίζα τὸν κόσμο τόσο περισσότερο τὸν ἐκτιμοῦσα, καὶ ὅσο περισσότερο τὸν μαθαίνω τόσο τὸν συχαίνουμαι. Κι' ὅσο περισσότερο γνωρίζω τὸν ἑαυτό μου τόσο περισσότερο πικραίνουμαι, μὰ τόσο νοιώθω πόσο πρέπει νὰ στέκῃ ψηλότερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Νοιώθω μεγάλη τὴν καρδιά μου καὶ νοιώθω πῶς βλέπω πλέον βαθειὰ καὶ πλέον μακρυὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Καὶ ὅμως εἶχα ἀνάγκη νὰ γεμίσω τὴν καρδιά μου μὲ κάποιο ὡραῖο καὶ μεγάλο. Καὶ εἶπα· Θὰ μαζέψω ὅλες τὲς εἰκόνες ποῦ ζωγράφισαν μέσα μου ἡ νεότη καὶ

ἡ ἀγάπη, ὅλες τὲς σκέψεις ποῦ γέννησαν ἡ θλίψη καὶ ἡ ἐγκατάλειψη κι' αὐτὲς νὰ φέρω στὸ νοῦ μου καὶ στὸ φῶς· αὐτὲς νὰ θωρῶ καὶ νὰ εὐφραίνωμαι, αὐτὲς νὰ θωρῶ καὶ νὰ κλαίω. Μὰ εἶδα πῶς καὶ οἱ ἄλλοι τὸ ἴδιο ἔκαναν χωρὶς νἄχουν τὴ μωρία σὰν καὶ μένα νὰ τὸ δείχνουν σ' ὅλα τὰ μάτια.

Μὰ 'γὼ ἤθελα κάτι παραπάνω. Ἤθελα νὰ κλείσω μέσα μου ἕναν Θεό.

Ἄρχισα νὰ μιλάω περισσότερο μὲ τὸν ἑαυτό μου παρὰ μὲ τὸν κόσμο, γιατὶ ἔνοιωθα πῶς δὲν εἶχα καμμιὰ θέση μέσα στὸ μωρότατον κ' ἐλεεινὸν αὐτὸν κόσμον· κ' ἔτσι νοιώθοντας τὴν ἐγκατάλειψιν ἄρχισε νὰ γεννιέται μέσα μου ὁ μεγάλος πόνος ποῦ κάνει τὸν ἀληθινὸν ποιητή, ὁ θεὸς ποῦ ζητοῦσα νὰ κλείσω στὴν καρδιά μου. Ὁ πόνος ποῦ ὅταν εἶναι ἀληθινὸς καὶ μεγάλος δίνει ζωὴ καὶ δύναμη σ' ἕνα σβυσμένον κόσμο καὶ ποῦ ἀναπληρώνει τὴν ἄσπλαχνην Ἀλήθεια ποῦ γκρεμίζει τοὺς θεοὺς καὶ τὰ εἴδωλα. Αὐτὸς κάνει νὰ στάζῃ μέλι τὸ στόμα τοῦ ποιητῆ καὶ νὰ δείχνεται ἡ Τέχνη κοσμοκρατόρισσα.

Ὦ τὸ μυστήριο τοῦ πόνου τοῦ μεγάλου, μυστήριο, ἑνὸς Θεοῦ παντοδυνάμου. Αὐτὸ μὲ κάνει νὰ κηρύζω μεγαλόφωνα καὶ ὑπερήφανα.

Ἔχω τὴν δύναμιν νὰ αἰσθάνωμαι πλέον βαθειὰ ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον τῆς φύσεως τὰ θαυμάσια καὶ νὰ ἐντρυφῶ στοὺς κόσμους τῶν ὀνείρων καὶ νὰ ξαναγεννιέμαι σὰν τὸν φοίνικα μέσα ἀπ' τὴν παγωμένη στάχτη.

Ὅταν μὲ πνίγει ὁ κακημὸς νὰ βρίσκω λόγια παρήγορα καὶ στὴν καταστροφή μου ἀκόμα νὰ ὑπερηφανεύωμαι! Καὶ ἰδοὺ πῶς τὴν εὐτυχίαν μου αὐτὴν ἤθελε ζηλέψῃ ὁ πλέον δυνατὸς καὶ ὁ πλέον πλούσιος τῆς γῆς.

Αἰσθάνομαι ἐντός μου ὅλην τὴν πλάσιν.

Τί φταίω ἂν εἶμαι σήμερα ἀρνητὴς τοῦ κόσμου καὶ ἄλλος Χάρος χαλαστής, αὔριο θὰ εἶμαι, θὰ γίνω πλάστης καὶ λευθερωτής.

Θαρρῶ πῶς ἀπὸ μέσα μου βγαίνει ὅλος ὁ κόσμος γενόμενος μία μουσική, τόσο τῆς χαρᾶς ὅσο καὶ τοῦ θανάτου! —

—

Καὶ τώρα ὅτε ἐπροσπαθήσαμεν νὰ δώσωμεν μικρὰν εἰκόνα τοῦ ἥρωος ἡμῶν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀπροσδοκήτου ἔρωτός του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΜΗΘΕΑ ΔΕΣΜΩΤΗΝ ΤΟΥ ΑΙΣΧΥΛΟΥ

ὑπὸ **Γεωργίου Μιστριώτου.**

Ὁ Προμηθεὺς τοῦ Αἰσχύλου εἶνε τὸ θαυμασιώτερον προϊὸν τῆς ἀρχαίας ποιήσεως. Τραγῳδία ὑπερφυής, ἀκτινοβολοῦσα διά τοῦ πάθους καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ μυστηρίου, καταπλήσσει ἰσχυρῶς τὴν φιλοσοφοῦσαν διάνοιαν καὶ διεγείρει ἐν παντὶ τὸν εὔλογον ἐνθουσιασμὸν διὰ τῶν ἀρχαίων ἀναμνήσεων. Ἐν τῇ τραγῳδίᾳ τοῦ ποιητοῦ ἀποσείεται τὸ κράτος καὶ ἡ τυραννία τοῦ Διὸς καὶ σελαγίζει ἡ μορφὴ τῆς νέας θεότητος. Ἡ ἐθνικὴ φιλοσοφία, μετεωρισθεῖσα μέχρι τοῦ Θείου, κατέρριψε τὴν ἱλαρὰν κοινότητα τῶν Ὀλυμπίων καὶ ἀπέδειξε τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν πνευματικότητα τοῦ Ὄντος. Ὁ δὲ ποιητής, ἐν ἐκκλησιάζοντι δήμῳ καὶ ἐν ὄψει τῶν πανελλήνων, προσβαλὼν ἰταμῶς τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις, ἀπεκάλυψε προδήλως τὸ μυστήριον τῶν μυστηρίων.

Τούτου ἕνεκα ὁ Προμηθεὺς τοῦ ἐνθέου ποιητοῦ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς Ἀποκάλυψις τῆς Ἀληθείας. Ἀποκάλυψις πλήρης φωτός, ἐν ᾧ ἀκτινοβολεῖ ἡ ἐνάργεια τῆς προφητείας καὶ ὑποσημαίνεται ὑπερφυῶς τὸ μυστήριον τῶν γεγονότων. Δὲν ὁμοιάζει τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Θεολόγου, ὅστις ἀποκαλύπτει τὸν Θεὸν ὡς «σμαράγδινον ὅραμα». Εἶνε διάφορος αὐτῆς καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς πλαστικότητος τοῦ λόγου καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀντιλήψεως τοῦ Θείου. Ἡ διάνοια τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ αἰωρεῖται ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ ὑ δι' αὐτῆς ὁρώμενος καὶ ἀναγγελλόμενος Θεὸς ἀπεικονίζεται μέγας καὶ ἄνευ μεταφορῶν. Τὸν Θεὸν δὲ τοῦτον εὐαγγελιζόμενος ὁ ποιητὴς πρὸ τοῦ ἐκθάμβου κοινοῦ, καταγγέλλει τὸν ἄνακτα τῶν Ὀλυμπίων, ὡς στοιχεῖον ὀπισθοδρομικόν, ὡς ὑπαίτιον τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος, διὰ τῶν λόγων τοῦ Προμηθέως·

Οὐδὲν ἔστι τέρμα μοι
προκείμενον μόχθων
Πρὶν ἂν Ζεὺς
ἐκπέσῃ τυραννίδος.

Κυρίως ὅμως διὰ τοῦ Ἑρμοῦ ἀγγέλλεται τὸ θεοπρόπιον, ὅτι θεὸς κατερχόμενος κατερχόμενος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ μέλλει νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, ὑπεισερχόμενος εἰς τὰς βασάνους τοῦ Προμηθέως, μαρτυρῶν δὲ καὶ καθαγιάζων τὸν θρίαβον αὐτοῦ διὰ τοῦ ἰδίου θανάτου·

Τοιούτου μόχθου τέρμα
μή τοι προσδόκα
Πρὶν ἂν τις θεὸς διάδοχος
τῶν σῶν πόνων φανῇ,
Θελήσῃ τε εἰς ἀναύγητον μολεῖν
ἄδην κνεφαῖα
Τ' ἀμφὶ ταρτάρου βάθη.

Πολλοὶ Πατέρες τῆς ἐκκλησίας, ταχέως παρετήρησαν τὴν ὁμοιότητα τῶν παθῶν τοῦ Προμηθέως πρὸς τοῦ Θεανθρώπου τὰ πάθη καὶ ἐν γένει τὴν ὁμοιότητα τῆς ἐθνικῆς τραγῳδίας πρὸς τὴν ὑπερφυᾶ θρησκευτικὴν τραγῳδίαν τὴν τελεσθεῖσαν ἐν Ἰουδαίᾳ. Οὕτως πιδόκησε τὸ Θεῖον νὰ κατανοηθῇ μὲν διὰ τῆς φιλοσοφίας τῶν ἐθνικῶν νὰ ἀναγγελθῇ δὲ διὰ τῆς τραγικῆς ποιήσεως. Κατὰ συνέπειαν ἐξηγεῖται, διατί τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος πρῶτον ἐδέξατο τὴν ἀποκαλυφθεῖσαν Ἀλήθειαν, ἑρμηνεύονται δὲ οἱ λόγοι τοῦ θεηγόρου Παύλου «ἔθνος μὴ ἔχον νόμον, φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιεῖ», καὶ κατανοεῖται ἡ ἀξίωσις τοῦ ἑλλῆνομαθοῦς ἀποστόλου ἐν

τῷ καλεῖ στολον τῶν Ἑλλήνων καὶ σφραγῖδα τῆς ἑαυτοῦ ἀποστολῆς ἐν Κυρίῳ».

Ἀλλὰ πλὴν τοῦ θρησκευτικοῦ χαρακτῆρος ἡ τραγῳδία ἔχει καὶ πολιτικὴν σπουδαιότητα. Τὸ Κράτος, ἡ Βία, ὁ Ὠκεανὸς καὶ ὁ Ἑρμῆς παρίστανται ὡς χυδαῖοι αὐλοκόλακες, ὡς τὰ ὄργανα τοῦ τυράννου. Δὲν ἔχουσιν οὔτε λόγον, οὔτε θέλησιν. Θέλησις καὶ λόγος αὐτῶν εἶνε ὁ λόγος καὶ ἡ θέλησις τοῦ τυράννου. Μόνον ὁ Προμηθεὺς ἀγωνίζεται κατὰ τῶν τυραννικῶν βουλευμάτων καὶ πάσχει ὑπὲρ τῆς εὐνομίας τῶν πολλῶν. Ἄτρεπτος ἐν τῷ καθήκοντι, σθεναρὸς ἐν τῷ ἀγῶνι, ἀπτόητος ἐν ταῖς συμφοραῖς, μεγαλοπράγμων ἐν τῇ ὀδύνῃ, δὲν ὑπολογίζει τὰς ἀπειλὰς τοῦ μενεαίνοντος τυράννου, ἀλλ' ἀντιτάσσει κατ' αὐτοῦ τὴν δύναμιν τοῦ Τυφῶνος, ἐκπροσωποῦντος τὴν κυριαρχίαν τοῦ Λαοῦ. Καὶ ἡ δύναμις τοῦ Ἡρακλέους ἀπελύτρωσε τὸν ὀδυνώμενον Προμηθέα. Ὑψίστη ἀληγορία συμβολίζεται τὴν δύναμιν τοῦ Λαοῦ, τοῦ θραύοντος τὰς ἀντιστάσεις καὶ ἀνθισταμένου κατὰ τῶν πονηρῶν εἰσηγήσεων, ἐπιβραβεύουσα δὲ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, οἵτινες ἀγωνίζονται ὑπὲρ τῶν νομίμων καὶ κερδαίνουσι δι' αὐτοῦ τὴν τιμὴν καὶ τὴν νίκην.

Ἐρρίψαμεν μίαν ἀκτῖνα ὑπὲρ τῆς ὑπερφυοῦς τραγῳδίας, οὐδὲ προπρούμεθα νὰ ἀναλύσωμεν ἐν λεπτομερείᾳ αὐτήν. Ὅσοι θέλουσι νὰ ἐκτιμήσωσιν ἀποχρώντως τὸ ὕψος καὶ τὰ κάλλη τῆς θαυμασίας τραγῳδίας προσήκει νὰ μελετήσωσι τὴν ἔναγχον ἐκδοθεῖσαν εἰσήγησιν ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων κ. Μιστριώτου. Ἡ εἰσήγησις τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς ἀναλυτικὴ καὶ πείθουσα, εἶνε «κτῆμα ἐς ἀεί» καὶ προσήκει νὰ γένηται τὸ κτῆμα ἁπάντων. Οὐδὲ πρέπει νὰ ὑπολειφθῇ Ἕλλην εὐπαίδευτος, ἀγνοῶν τὴν γενομένην ἐπὶ τοῦ Προμηθέως εἰσήγησιν. Ὄχι μόνον, διότι διὰ τῆς εἰσηγήσεως ταύτης κατανοεῖται ὁ νοῦς καὶ τὸ δαιμόνιον πνεῦμα τοῦ δυσκαταλήπτου τραγικοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ εἰσηγήσεις τοῦ κ. Μιστριώτου διδάσκουσι καὶ φρονηματίζουσι τὸν ἀναγνώστην. Ἀνὰ πᾶσαν σελίδα διαγινώσκεται ὁ ἀριστοτέχνης τῶν περιόδων, διὰ τῆς πλαστικότητος τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐπαγωγοῦ φαντασίας. Πανταχοῦ δὲ ἐκδηλοῦται τὸ αἴσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ἡ φιλοσοφοῦσα διάνοια, ἡ διασχίζουσα τὰ πάντα καὶ τὰ πάντα ἐπικοσμοῦσα διὰ κρίσεως βαθυτάτης.

Ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πνεύματος τοῦ ἀρχαιοτάτου κέντρου τῆς ἀληθείας, ἀπέρρευσαν αἱ ἀκτῖνες τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γνώσεων. Διὰ τοῦτο θέλομεν νὰ προσηλωθῇ πρὸς αὐτὸ τὸ νεώτερον πνεῦμα, οὐχὶ πρὸς ἁπλοῦν τῆς διανοίας διάκοσμον, ἀλλ' ἵνα ἐπιτονωθῇ τὸ νεώτερον ἦθος, καὶ ἐξαρθῇ ὁ ἐθνικὸς ἐγωϊσμός. Δὲν εἶνε ἀληθὴς φιλόσοφος ὁ γνωρίζων τὸν Καρτέσιον καὶ τὸν Λώκιον καὶ ἀγνοῶν τὸν Πυθαγόρα καὶ τὸν Πλάτωνα. Δὲν εἶνε εὐπαίδευτος νομικὸς ὁ γνωρίζων τὸν Merlin καὶ τὸν Garrè καὶ ἀγνοῶν τὸν Αἰσχίνην καὶ τὸν Δημοσθένην. Δὲν εἶνε δημόσιος ἀνὴρ ὁ γνωρίζων τοὺς ἀλλοδαποὺς δημοσιολόγους καὶ ἀγνοῶν τὰ Πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους. Δὲν εἶνε ἐπιστήμων θεολόγος ὁ γνωρίζων τὸν Ἀθανάσιον καὶ τὸν Παῦλον καὶ ἀγνοῶν τὸν Προμηθέα τοῦ Αἰσχύλου. Διατί ὁ Προμηθεὺς τοῦ Αἰσχύλου εἶνε ὁ προάγγελος τῆς θρησκευτικῆς τραγῳδίας; Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλάνης, ὑπερέτειλεν οὗτος ὡς ἥλιος ἀκτινοβολῆς, προσημαίνων τὴν ἐπιτολὴν τοῦ τηλαυγοῦς ἀστέρος ἐν τῷ οὐρανῷ τῆς Ἰουδαίας.

Αὔγ. Ζωγράφος.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ

—

Μὰ πόσο μοιάζει κεῖνος τῶν Θεῶν,
ὅπου τὸν ἔχεις τώρα στὸ πλευρό σου
κι' ἀκούει τὴ γλυκειά σου τὴ λαλιὰ
καὶ βλέπει τὸ γλυκὸ χαμόγελό σου . . .

Κ' ἐγώ, σὰν σ' εἶδα νοιώθω στὴ στιγμή,
γιὰ νὰ πηδᾷ στὰ στήθιά μ' ἡ καρδιά μου,
κι' ἀπὸ τὰ χείλια μ' ἄλλη δὲν μπορεῖ
νὰ βγῇ φωνή! . . . Μοῦ χάθηκ' ἡ λαλιά μου....

Ἡ γλῶσσά μ' ἐδουβάθη.., καὶ κρυφὴ
φωτιὰ μοῦ καίει μέσα τὸ κορμί μου,
τὰ μάτια μοκ νὰ 'δοῦν πλειὰ δὲν μποροῦν,
στ'αὐτιά μου μιὰ βοή, βγαίν' ἡ ψυχή μου!

Καὶ σὰν τὸ χόρτο κεῖνο τὸ ξερό,
ποῦ πέφτ' ἀπ' τὰ κλαδιά του σὰν ἀράχνη,
ἔτσ' ἔπεσε στὴ γῆ μου τὸ κορμί,
καὶ βγαίν' ἀντὶ μιλιὰ ἀπ' τὸ στόμα μ' ἄχνη!

Μετάφρ. **Ζωνότ. Λιάπη.**

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

(Συνέχεια προηγουμένου φύλλου)

Ὁ ἐφεξῆς διάλογος τοῦ Ὀρέστου πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν διεγείρει τὸν τραγικὸν οἶκτον τῶν ἀκροατῶν κατὰ τρόπον ἀπαράμιλλον. Ὁ Ὀρέστης ἐρωτᾷ, τίς θὰ θύσῃ αὐτὸν καὶ πῶς καὶ ποῖος τάφος θὰ δεχθῇ αὐτόν. Ἡ Ἰφιγένεια ἀποκρίνεται ὅτι ἐξ ἀνάγκης μετέρχεται τὸ ἄζηλον ἐκεῖνο ἔργον καὶ ὅτι αὐτὴ μὲν θὰ ῥάνῃ τὴν χαίτην αὐτῶν, σφαγεῖς δὲ θὰ ἦνε οἱ ἐντὸς τοῦ ναοῦ, τάφος δ' αὐτοῦ ἤθ ἀνε «πῦρ ἱερὸν ἔνδον, χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας». Ὁ Ὀρέστης λυπεῖται, διότι δὲν θὰ περιστείλῃ αὐτὸν χεὶρ ἀδελφῆς. Ἡ Ἰφιγένεια λέγει ὅτι ματαίαν εὐχὴν εὔχεται, ἐπειδὴ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ κατοικεῖ μακρὰν τῆς βαρβάρου γῆς, ἀλλ' ὅμως ἐπειδή εἶνε Ἀργεῖος, ὑπισχνεῖται αὐτῷ νὰ κοσμήσῃ τὸν τάφον διὰ πολυτίμων ἐνδυμάτων, νὰ ἀλείψῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐλαίῳ καὶ νὰ ῥίψῃ εἰς τὴν πυρὰν αὐτοῦ μέλι (ἀνθεμόρρυτον γάνος ξανθῆς μελίσσης). Ἀπερχομένη δὲ εἰς τὸν ναόν, ἵνα φέρῃ τὴν ἐπιστολήν, πρὸς μὲν τὸν Ὀρέστην λέγει νὰ μὴ ἐκλάβῃ τὴν δυσμενῆ αὐτῆς πρᾶξιν ὡς προερχομένην ἐξ ἑαυτῆς, τοὺς δὲ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐξελθόντας προστάττει νὰ φυλάττωσι τοὺς νέους ἄνευ δεσμῶν, καὶ δηλοῖ τὴν πεποίθησιν αὐτῆς, ὅτι ἴσως ἀνέλπιστον εἴδησιν θὰ πέμψῃ εἰς τὸ Ἄργος πρὸς τὸν ἀγαπητὸν αὐτῆς φίλον, ἡ δὲ ἐπιστολὴ

θὰ ἀναγγείλῃ αὐτῷ πιστὰς (ἀξιοπίστους) ἡδονάς, λέγουσα ὅτι ζῶσιν ἐκεῖνοι, οὓς νομίζει θανόντας.

Ἡ Ἰφιγένεια εἰσέρχεται εἰς τὸν ναόν· μένουσι δὲ ὁ χορὸς καὶ οἱ δύο νεανίαι. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἀπαιτεῖται πολὺς χρόνος, ἵνα φέρῃ τὴν ἐπιστολήν, ὁ ἐν τῷ μεταξὺ χρόνος δὲν ἀναπληροῦται διὰ δευτέρου στασίμου, ἀλλὰ διὰ συντόμου κόμμου, δηλονότι διὰ θρησκευτικοῦ ᾄσματος. Ἐν τῇ πρώτῃ στροφῇ ὁ χορὸς κατολοφύρεται τὸν Ὀρέστην, ὡρισμένον νὰ ῥαντισθῇ διὰ τοῦ καθαρτηρίου ὕδατος, οὗτος ὅμως λέγει, ὅτι δὲν πρέπει ὁ χορὸς νὰ θρηνῇ, ἀλλὰ νὰ χαίρῃ, ἐπειδὴ οὕτω σῴζεται ὁ Πυλάδης. Τότε ὁ χορὸς στραφεὶς πρὸς τὸν Πυλάδην μακαρίζει αὐτὸν ἐν τῇ ἀντιστροφῇ, ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, οὗτος ὅμως ἀποκρίνεται «*ἄζηλα τοῖς φίλοισι, θνησκόντων φίλων*». Πρὸς τὰς λέξεις ταύτας ἀποβλέπων ὁ χορὸς ἀναφωνεῖ ἐν τῇ δευτέρᾳ στροφῇ διὰ τοῦ ἡμίσεως μέρους αὐτοῦ «*ὦ σχέτλιοι πομπαί!*» ὦ ἄθλιαι ἀποστολαί, ἐπειδὴ στερεῖσαι τοῦ φίλου. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀντιστροφῇ τὸ ἕτερον ἥμισυ τοῦ χοροῦ στραφὲν πρὸς τὸν Ὀρέστην θρηνεῖ «*φεῦ, φεῦ, διόλλυσαι*». Ἑκάτερον μέρος ὁλοφύρεται αἰαῖ, αἰαῖ, καὶ τέλος ὅλος ὁ χορὸς ἐπιφέρει· τίς τῶν δύο εἶνε ἀληθῶς δυστυχής, ἐπειδὴ ὁ νοῦς μου ἀμφιταλαντευόμενος ἀμφιβάλλει σὲ πρότερον ἢ σὲ νὰ ἀναστενάξω.

Ἐν τῷ ἑπομένῳ τρίτῳ ἐπεισοδίῳ ὁ Ὀρέστης ἐρωτᾷ τὸν Πυλάδην, ἂν ἐκ τῶν ἐρωτήσεων τῆς Ἰφιγενείας, ἥτις ἠρώτησε περὶ τῆς ἁλώσεως τοῦ Ἰλίου, τοῦ νόστου τῶν Ἀχαιῶν, περὶ τοῦ Κάλχαντος, τοῦ Ἀχιλλέως καὶ περὶ τοῦ ἀθλίου Ἀγαμέμνονος, τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, ἂν ἐκ τῶν ἐρωτήσεων ἐκείνων συνεπέρανεν, ὅτι ἡ ξένη ἦν Ἀργεία τὸ γένος. Διότι βεβαίως δὲν θὰ ἔπεμπεν εἰς Ἄργος ἐπιστολὴν οὐδὲ θὰ ἐξεμάνθανε ταῦτα, ἂν μὴ ἐνδιεφέρετο προσωπικῶς. Ὁ Πυλάδης συμφωνεῖ πρὸς τὸν Ὀρέστην ἐν πᾶσι πλὴν ἑνός, ὅτι δηλαδὴ τὰ παθήματα τῶν βασιλέων μανθάνουσι πάντες, ἂν δίδωσι προσοχήν· διακόπτων δὲ τὸν λόγον, στρέφει τὴν προσοχὴν τοῦ Ὀρέστου εἰς τὸ κύριον θέμα τοῦ λόγου τῆς ἱερείας καὶ ἐπιφέρει «*αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος· κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν*». Θὰ φανῇ, λέγει, ἐν Ἄργει καὶ Φωκίδι τοῖς πολλοῖς δειλός, ἂν προδώσῃ ἐκεῖνον καὶ αὐτὸς μόνος σωθῇ εἰς τὴν πατρίδα· πολλοὶ δὲ κακοὶ ἄνθρωποι θὰ εἴπωσιν ὅτι ἐπωφελούμενος ἐκ τῶν δυστυχημάτων τοῦ οἴκου ἐκείνου παρεσκεύασε τὸν θάνατον τοῦ συγγενοῦς χάριν τῆς τυραννίδος, ἐπειδὴ εἶχε γυναῖκα τὴν ἔγκληρον ἀδελφὴν αὐτοῦ. Διὸ ἐπιφέρει δὲν εἶνε τρόπος, ὥστε νὰ μὴ συνεκπνεύσῃ μετ' ἐκείνου καὶ νὰ συσφαγῇ καὶ πυρωθῇ τὸ σῶμα, ἐπειδὴ εἶνε φίλος ἐκείνου καὶ φοβεῖται τὸν ψόγον. Ὁ Ὀρέστης λέγει, ὅτι αἱ δυστυχίαι εἶνε αὐτοῦ μόνον καὶ δὲν θὰ προσθέσῃ διπλᾶς. Εἰς αὐτὸν εἶνε λυπηρὸν καὶ ἐπονείδιστον, ἂν φονεύσῃ τὸν συμμοχθοῦντα φίλον· ὁ θάνατος δὲν εἶνε εἰς αὐτὸν κακός, ταλαιπωρούμενον ὑπὸ τῶν θεῶν, ἐν ᾧ ἐκεῖνος εἶνε ὄλβιος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ εἶνε καθαρὸς καὶ δὲν νοσεῖ, ὅπως ὁ ἴδιος αὐτοῦ οἶκος, ὅστις εἶνε δυσσεβὴς καὶ δυστυχής. Ἂν σωθῇ ἐκεῖνος καὶ κτήσηται παῖδας ἐκ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ θὰ διαμένῃ καὶ δὲν θὰ ἐξαλειφθῇ ἄπαις ὁ πατρῷος οἶκος. Προτρέπει τὸν Πυλάδην νὰ ἀπέλθῃ καὶ νὰ κατοικήσῃ τοὺς δόμους τοῦ πατρός, ἀλλ' ἅμα παρακαλεῖ αὐτόν, ὅταν ἀπέλθῃ εἰς Ἑλλάδα καὶ ἵππιον Ἄργος, νὰ χώσῃ τύμβον καὶ νὰ ἐπιθέσῃ μνημεῖα ἐπ' αὐτοῦ, ἡ δὲ ἀδελφὴ Ἠλέκτρα νὰ χύσῃ δάκρυα καὶ νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ τὴν κόμην αὐτῆς, ἔτι δὲ παρακαλεῖ νὰ ἀναγγείλῃ, ὅτι ἀπώλετο ἐγνισθεὶς ὑπὸ Ἀργείας τινὸς γυναικός. Παρακαλεῖ δ' ἔτι αὐτὸν νὰ μὴ προδώσῃ ποτὲ τὴν ἀδελφήν, βλέπων, ὅτι ἐκείνη ἦν ἔρημος συγγενῶν καὶ ἔρημοι οἱ δόμοι τοῦ πατρός. Ὁμολογεῖ ὅτι εὗρεν αὐτὸν φίλτατον τῶν φίλων, συγκυνηγὸν καὶ σύντροφον καὶ συμμέτοχον τῶν δυστυχιῶν αὐτοῦ. Ἐν τέλει δὲ μέμφεται τὸν Ἀπόλλωνα, ὅτι μάντις ὢν ἐψεύσατο καὶ ἐξαπατήσας αὐτὸν ἀπήλασε μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, αἰδούμενος διὰ τὰ πρότερα ψευδῆ μαντεύματα αὐτοῦ, εἰς ὃν ἔδωκε πίστιν καὶ ἀποκτείνας τὴν μητέρα νῦν αὐτὸς ἀπόλλυται. Ὁ Πυλάδης ὑπισχνεῖται τῷ φίλῳ τάφον καὶ ὅτι δὲν θὰ προδώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀδελφὴν ἐκείνου, ἐπειδὴ καὶ θανόντα θὰ ἔχῃ μᾶλλον φίλον ἢ ζῶντα. Τὸ μάντευμα ὅμως τοῦ θεοῦ, λέγει, δὲν διέφθειρεν αὐτὸν εἰσέτι, ἀλλ' ἡ λίαν δυσπραξία, ὅταν τύχῃ, φέρει μεγίστας μεταβολάς. Ἀνοίγεται ἡ θύρα τοῦ ναοῦ καὶ ἐξέρχεται ἡ Ἰφιγένεια, ὁ δὲ Ὀρέστης λέγει πρὸς τὸν Πυλάδην σίγα, δὲν μὲ ὠφελοῦσι οἱ λόγοι τοῦ Φοίβου, ἐπειδὴ ἡ ἱέρεια ἐξέρχεται τῶν δωμάτων.

Μέχρις ἐνταῦθα ἐκτείνεται ἡ δέσις τοῦ δράματος, μεθ' ἣν ἕπεται ἡ λύσις. Δέσις δὲ πάσης τραγῳδίας κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην εἶνε ἡ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τούτου τοῦ μέρους, ὅ ἔσχατόν ἐστιν, ἐξ οὗ μεταβαίνει εἰς δυστυχίαν ἢ εἰς εὐτυχίαν. Ἡ μετάβασις δὲ εἰς εὐτυχίαν γίνεται διὰ τῆς περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεως, αἵτινες κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀριστοτέλην εἶνε τὰ μέγιστα, αἷς ψυχαγωγεῖ ἡ τραγῳδία. Ἔστι δὲ περιπέτεια μὲν ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολή, ἀναγνώρισις δὲ ἐξ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν μεταβολή, καλλίστη δ' ἀγνώρισις εἶνε, ὅταν ἅμα περιπέτειαι γίγνονται. Λύσις δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀριστοτέλην εἶνε ἡ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μεταβάσεως μέχρι τέλους.

Ἡ Ἰφιγένεια κατελθοῦσα τὴν κλίμακα τοῦ ναοῦ πρὸς μὲν τοὺς φύλακας λέγει νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν ναὸν καὶ νὰ εὐπρεπίσωσι μετὰ τῶν σφαγέων τὰ τῆς θυσίας· στραφεῖσα δὲ πρὸς τοὺς ξένους ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πυλάδην, ἀλλ' αἴφνης συλλογίζεται ὅτι, ὅταν τις ἀπαλλαγῇ τοῦ κινδύνου καὶ λάβῃ θάρρος, μεταβάλλει τὸ φρόνημα αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο φοβεῖται μήπως ὁ Πυλάδης δὲν κομίσῃ τὴν ἐπιστολὴν αὐτῆς εἰς Ἄργος. Διὸ ἀπαιτεῖ νὰ ὁρκισθῇ ὁ Πυλάδης, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν. Τότε ὁ Ὀρέστης ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῆς νὰ ὁρκισθῇ καὶ αὐτή, ὅτι θὰ ἀποπέμψῃ τὸν φίλον ἀβλαβῆ, ἀλλ' ἀμφιβάλλει, ἂν ὁ τύραννος θὰ ἐπιτρέψῃ τοῦτο. Ἡ Ἰφιγένεια βεβαιοῖ, ὅτι θὰ πείσῃ τὸν βασιλέα καὶ θὰ ἐπιβιβάσῃ αὐτὴ τὸν Πυλάδην εἰς τὸ πλοῖον. Ὁ Ὀρέστης προτρέπει τὸν Πυλάδην νὰ ὀμόσῃ καὶ λέγει τῇ Ἰφιγενείᾳ νὰ ὑπαγορεύσῃ τὸν ὅρκον. Ὁ Πυλάδης ὀμνύει, ὅτι θὰ δώσῃ τὰ γράμματα εἰς τοὺς φίλους τῆς Ἰφιγενείας, αὕτη δὲ ὅτι θὰ σώσῃ αὐτὸν ἔξω τῆς κυανῆς πέτρας. Ἡ μὲν Ἰφιγένεια ἐπικαλεῖται μάρτυρα τοῦ ὅρκου τὴν Ἄρτεμιν, ἣν ὑπηρετεῖ, ὁ δὲ Πυλάδης τὸν σεμνὸν Δία, τὸν ἄνακτα τοῦ οὐρανοῦ. Πρὸς βεβαίωσιν δὲ τοῦ ὅρκου, οὗτος μὲν εὔχεται νὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα ἂν ἀδικήσῃ ἐκείνην, ἐκείνη δὲ νὰ μὴ πατήσῃ ζῶσα τὸ Ἄργος, ἂν μὴ σώσῃ αὐτόν. Ὁ Πυλάδης μίαν ἐξαίρεσιν προτείνει, ἂν ἡ ναῦς πάθῃ τι ἡ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα ἀφανὴς γένηται αὐτὸς δὲ σώσῃ μόνον τὸ σῶμα, ὁ ὅρκος νὰ μὴ ἦνε ἔμπεδος. Ἡ Ἰφιγένεια κρίνουσα ὀρθὸν τὸν λόγον τοῦτον τοῦ Πυλάδου λέγει, ὅτι προφορικῶς θὰ εἴπῃ αὐτῷ τὰ γεγραμμένα ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἵνα ἀσφαλέστερον ἀπαγγείλῃ αὐτὰ τοῖς φίλοις, καὶ ἂν μὲν σώσῃ τὴν ἐπιστολήν, αὐτὴ

σιγῶσα θα εἴπῃ τὰ γραμμένα, αν ὅμως αὕτη ἀπολεσθῇ ἐν τῇ θαλάσσῃ, αὐ σώσας τὸ σῶμα θὰ σώσῃ καὶ τοὺς λόγους. Ὁ Πυλάδης ζητεῖ νὰ μάθῃ πρὸς τίνα ἡ ἐπιστολὴ πέμπεται, τὸ Ἄργος καὶ τί ὀφείλει νὰ ἀναγγείλῃ. «Ἄγγελ' Ὀρέστῃ, λέγει ἐκείνη, παιδὶ τἀγαμέμνονος»· ἡ Αὐλίδι σφαγεῖσα ἐπιστέλλει τάδε ζῶσα Ἰφιγένεια, τὸν ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσα ἔτι». Ὁ Ὀρέστης ἐκπλαγεὶς διακόπτει αὐτὴν λέγων «*ποῦ δὲ ἔστι ἐκείνη; κατθανοῦσα κεῖνος πάλιν;*»

(ἀκολουθεῖ) *Ν. Κ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ*

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

—

Πᾶνε τἀηδόνια ἀγάπη μου,
σὰν πρῶτα δὲ θὰ λένε
αἰθέρια γλυκοτράγουδα
'στὸν ἥλιο, 'στὴν αὐγή.
Πᾶνε τὰ δόλια φύγανε
κι' ἀπὸ τὴ λύπη κλαῖνε
καὶ ῥίχνουν τὰ κλωνόδεντρα
τὰ φύλλα τους 'στὴ γῆ.

Πᾶνε τ' ἀηδόνια, ἡλιόκαλλη,
ξανὰ δὲ θἀκουστοῦνε·
βαθειὰ 'στὴν πλάσι ἁπλόθηκε
ἡ νέκρα κ' ἡ σιγή.
Μονάχα 'στ' ἀκροπέλαγο
τὰ κύματ' ἀγριοσποῦνε
καὶ μᾶς συχνοθυμίζουνε
τοῦ κόσμου τὴν ὀργή.

Πέτρος Μάγνης.

Ο ΜΩΑΜΕΘ

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Μωάμεθ. — Ἡ γέννησις καὶ ἡ κλῆσις αὐτοῦ.

Ὁ Μωάμεθ ἐγεννήθη ἐν Μέκκᾳ τῷ 571 μ. Χ. ἐκ πτωχῆς οἰκογενείας (1) ἀνηκούσης εἰς τὴν ἰσχυρὰν φυλὴν τῶν Κοραϊχιτῶν (2). Ἡ φυλὴ αὕτη διῃρεῖτο εἰς διαφόρους κλάδους τοὺς Hachim, τοὺς Mottalib, τοὺς Abdschams, τοὺς Mahzorum(3) κτλ. ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Hachim — ὁπόθεν εἶλκε τὴν καταγωγὴν ὁ Προφήτης — ἀνεβίβαζον, ὡς λέγουσι, αὐτούς, εἰς τὸν Κοσαί, διάσημον πρόσωπον εἰς τὰς παραδόσεις τῆς Μέκκας ἀκμάσαν κατὰ τὴν 5ην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Ὁ Κοσαὶ οὗτος εἶναι ὁ ἱδρυτὴς τῆς πόλεως τῆς κληθείσης ἔκτοτε Bekka ἢ Mekka (4). κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, κληθέντος ἔκτοτε Kaaba, τὸ ὁποῖον διάφοροι ἀραβικαὶ φυλαὶ συνήθιζον καθ' ἕκαστον ἔτος νὰ ἐπισκέπτωνται (hadjdj).

Πάντα ταῦτα τὰ γεγονότα προγενέστερα τοῦ Μωάμεθ, στηρίζονται ἐπὶ ἀβεβαίων παραδόσεων, αἵτινες συνειρμολογήθησαν μετὰ τὸν θάνατόν του.

Κατὰ τὰς παραδόσεις ταύτας ὁ Κοσαὶ ἐξήσκει ἐν Μέκκᾳ μεγάλην δύναμιν, σχεδὸν ἀπόλυτον, πάντοτε ὅμως διὰ τὸ συμφέρον τῆς φυλῆς του. Κατὰ τὰς αὐτὰς παραδόσεις ἔγγονον εἶχε τὸν Hachim — τὸν δίσπαππον τοῦ Μωάμεθ, — ὅστις πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὑλικῆς εὐδαιμονίας τῆς Μέκκας, ἵδρυσε, ὡς λέγουσι, τὴν καθ' ἕκαστον ἔτος ἀποστολὴν δύο καραβανίων πρὸς ἐμπορίαν, τὸ μὲν ἐν κατὰ τὸν χειμῶνα, ἐν Ὑεμένῃ, τὸ δὲ ἄλλο κατὰ τὸ θέρος εἰς Συρίαν (5).

Ὁ πατὴρ τοῦ Μωάμεθ, Abdallah ἀπέθανε ὀλίγον πρὸ ἢ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του, ἡ δὲ μήτηρ του Aminad, ὀπότε τὸ παιδίον ἦτο ἑξαετὲς περίπου. Στερηθεὶς τῆς πατρικῆς περιουσίας ὁ Μωάμεθ, διετέλεσε ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν θείου τινος, ἀναγκασθεὶς ἐπὶ πολὺ νὰ ἐκτελῇ χρέη βοσκοῦ.

Ἀργότερον εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν εἰσέρχεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Khadidja, χήρας πλουσίας ἐμπορευομένης, ὡς ἐπιστάτης τῶν καραβανίων της. Δὲν ἤργησεν ὅμως νὰ κερδίσῃ τὴν εὔνοιαν τῆς πλουσίας κυρίας του, ἥτις καίπερ κατὰ 15 ἔτη μεγαλειτέρα αὐτοῦ ἀπεφάσισε νὰ λάβῃ αὐτὸν ὡς σύζυγον. Καὶ ἡ ἕνωσις αὕτη ὑπῆρξεν εὐτυχής.

Ὁ Μωάμεθ, ὡς καὶ πάντες οἱ συμπατριῶταί του, ἦσαν εἰδωλολάτραι (6). Δέκα ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου τῆς συζύγου (ἀποθανούσης τῇ 23 Ὀκτωβρίου 619) — ὅτε δηλ, ὁ ἴδιος εἶχε διέλθῃ τὸ 40ὸν ἔτος, — εἶδε καθ' ὕπνους οὐρανίαν ἐμφάνισιν, ἥτις τοῦ εἶπε· «Κήρυξον ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Σου, ὅστις ἐδημιούργσε τὸν ἄνθρωπον ἐκ θρόμβου αἵματος. Κήρυξον, διότι ὁ Κύριός Σου εἶναι ὁ ἰσχυρότερος. Οὗτος ἐδίδαξε εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν χρῆσιν τοῦ καλάμου (γραφίδα) διδάξας αὐτὸν ὅ,τι ἠγνόει πρότερον» (7).

Τὸ ὄνειρον τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία μιᾶς τῶν μεγαλειτέρων μεταβολῶν τῆς Ἱστορίας. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ κλῆσις (nobouvah) τοῦ Προφήτου, ὅστις ἀρχί-

(1) Ἰδ. Κοράνιον 43, 30.

(2) Τὸ ὄνομα τοῦτο δηλοῖ θησαυριστήν, ἐδόθη δὲ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μέκκας ὡς ἐνασχολουμένους ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἐμπόριον (ἴδ. Spernger III, σελ, 92.

(3) Οἱ Μουσουλμᾶνοι γενεολόγοι ἀργότερον ἀνεβίβαζον τοὺς κλάδους τούτους εἰς πρόσωπα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πλαστά, ἱδρύοντες μάλιστα μεταξὺ αὐτῶν καὶ συγγενικοὺς δεσμούς.

(4) Ἰδ. Κοράνιον 3, 40 ἔνθα λέγεται Bekka, καὶ 48, 24 ἔνθα καλεῖται Μέκκα.

Σπουδαία κατὰ τὰ παρελθόντο ἔτη περὶ Μωάμεθ μελέτη ἐν τῇ Engyclopædica Bridanica, 1883, τόμ. XVI σελ. 545 καὶ ἑξῆς.

(5) Ἰδ. Caussin de Perseval. Essai sur l'historie des trabes I, σελ. 256.

(6) Κοράνιον 93, 7.

(7) Τὸ χωρίον τοῦτο θεωρούμενον ὡς ἡ πρώτη ἀποκάλυψις τοῦ Κορανίου, ἀποτελεῖ σήμερον τὰ ἑδάφια 1—5 τῆς 26 σούρετ. Γνωστὸν ὅτι μόνον τὰ κεφάλαια τοῦ Κορανίου καλοῦνται οὕτω, τῶν λοιπῶν καλουμένων ἀραβιστὶ Ράολ ἢ Ράς.

ζει τὴν ἀποστολήν του (risala) (8) διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Ἔκτοτε δὲ ἡ ὕπαρξις τοῦ Μωάμεθ διαιρεῖται εἰς δύο περιόδους ἐκ 10 περίπου ἐτῶν. Α'.) ἀπὸ τῆς κλήσεως μέχρι τῆς φυγῆς 612 (9), καὶ Β') ἀπὸ τῆς φυγῆς μέχρι τοῦ θανάτου 622—632 (10).

(ἀκολουθεῖ) **Α. Μ. Σ.**

ΒΑΣΙΛΙΚΑΙ ΠΡΟΤΟΜΑΙ

Αἱ προτομαὶ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως ἡμῶν καὶ τῆς Α. Μ. τῆς βασιλίσσης ἡμῶν, θέλουσι κοσμήσει προσεχῶς τὰς αἰθούσας τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Goh. Kothe.

Ὁ ἐνταῦθα πράκτωρ τῆς Γερμανικῆς ἀτμοπλοίας κ. Ἐμμ. Φραγκόπουλος προσφέρει τὰς ἄνω προτομὰς εἰς τὸν κ. Goh. Kothe. Αἱ προτομαὶ παρηγγέλθησαν εἰς τὸ κατάστημα τοῦ κ. Χαλδούπη, ὅστις τὴν ἐκτέλεσίν των ἀνέθηκεν εἰς τὸν καλλιτέχνην κ. Θεοφάνην Δημητρίου.

Ἐπισκεφθέντες τὸ ἀτελιὲ τοῦ κ. Δημητρίου κατενθουσιάσθημεν ἐκ τῆς τελείας ἐπιτυχίας τῆς προτομῆς τοῦ βασιλέως μας ἡ ὁποία ἤδη εἶναι ἑτοίμη πρὸς ἀποστολήν. Ἐπίσης εἴδομεν δύο ἐλαιογραφίας, δύο νέα ἔργα τοῦ κ. Δημητρίου «Τὸ ἑσπερινὸν προσκύνημα» καὶ «Τὸ μάθημα τῆς Μουσικῆς», ἔργα τὰ ὁποῖα ἔχομεν πεποίθησιν ὅτι θέλουσι διακριθῆ καὶ θέλουσιν ἑδραιώσῃ τὴν φήμην τοῦ νεαροῦ καλλιτέχνου μας τοῦ καὶ ἄλλοτε βραβευθέντος πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν Φιλοτέχνων.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ὡμίλουν περὶ τῆς πικρίας, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ συναίσθησις τοῦ γήρατος, ἐνώπιον χαριεστάτης τινὸς ἑξηκοντούτιδος. Ἀλλ' ἡ καρδία οὐδέποτε γηράσκει, εἶπεν ἐξ ἀβροφροσύνης εἰς τῶν φίλων της.

— Ἀλήθεια, ἀπήντησεν ἐκείνη, ἀλλὰ δὲν τῆς ἀρέσει νὰ κατοικῇ εἰς ἐρείπια.

— Ἐβδελύχθην πάντοτε τὴν ἀχαριστίαν· νομίζω δὲ ὅτι καὶ εἰς τὸν διάβολον ἂν εἶχον ὑποχρέωσίν τινα θὰ ἔλεγον καλόν τινα λόγον διὰ τὰ κέρατά του. (Βολταῖρου)

— Οὐδέποτε πρέπει νὰ πλήττῃ τις γυναῖκα, ἔστω καὶ δι' ἄνθους. (Ἰνδικὸν λόγιον).

— Ἡ γυνὴ εἶνε ὂν ἀσθενές, ἑτοιμόδακρυ, ὅπερ ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ περιποιῆται, νὰ ὑπηρετῇ, νὰ βοηθῇ καὶ περιβάλλῃ διὰ τῶν ἑαυτοῦ φροντίδων, οὗτινος ὀφείλει νὰ στερεοποιῇ τὸν χαρακτῆρα, νὰ διαπλάττῃ τὸ πνεῦμα καὶ ἀνυψῶν αὐτὴν εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἱερῶν τῆς οἰκογενείας καθηκόντων νὰ τὴν μυσταγωγῇ ἐπὶ τέλους εἰς τὸν μοναδικὸν αὐτῆς ἐν τῷ βίῳ προορισμόν, ὅστις εἶνε ὁ τῆς συζύγου καὶ τῆς μητρός. (Michelet).

— Κατὰ τοὺς Λιθουανούς, γράφει ἡ κ. Δώρα Ἰστριάς, αἱ γυναῖκες ἔχουσι μακρὰς ἐσθῆτας καὶ μικρὸν πνεῦμα. Παρὰ τοῖς κατοίκοις τῆς Γεωργίας ἡ ἀ- μιᾶς νεάνιδος ἀνέρχεται εἰς ἑκατὸν εἴκοσι φράγκα, π. δὲ τοῖς Τσε- ρεμίσσοις εἰς τετρακόσια. Οἱ Τάταροι γαῖς λαμβά- νουσι γυναῖκα ἀντὶ τριάκοντα ἀγελάδων. ν ταῖς κα- τωτάταις τάξεσι τῶν Κιργίζ-Καϊζάκ, ἐκ η κόρη πω- λεῖται ἀντὶ πέντε μέχρις ἓξ προβάτων, ἐν ταῖς ἄνω- τέραις, ἀντὶ διακοσίων ἵππων, πεντακοσίων προβάτων, ἐνίοτε δὲ καὶ χιλίων. Παρὰ τοῖς Σαμόπ. αι οἵτινες κατοικοῦσι τὰς ψυχροτάτας χώρας τῆς Ἄρκτου, ὁ ζυγος ἀγοράζει τὴν γυναῖκά του, δεκαέτιδα ἔτι, ἀ τιμῆς κυμαινομένης μεταξὺ ἑκατὸν μέχρι πεντήκο- ταράνδων, ζώου χρησιμωτάτου εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. δὲ τιμὴ αὕτη ἀρκετὰ ὑπέρογκος βεβαίως φαίνεται ὅτι ἀναλογισθῶμεν ὅτι αἱ Σαμογέτιδες εἰσὶ δύσμορφοι, κρόσωμοι, ἔχουσαι δυσανάλογα μὲν τὰ ἄκρα, πρόσωπ δὲ πεπλατυσμένον καὶ ρυπαρόν, γαστέρα προεξέχουσαν, μέτωπον στενόν, ῥῖνα πεπιεσμένην μὲ μυκτῆρας ὡς τῶν κτηνῶν ἀναπεπταμένους πρὸς τὰ ἐκτός, ὀφθαλμοὺς κοίλους μικρούς, πονήρους, ἀγρίους ἐνίοτε, καὶ κόμην μακράν, πυκνὴν καὶ πεφρικυῖαν.

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἡ εὐφυΐα μορφοῦται ἐν τῇ ἐρημίᾳ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὁ ὁ χαρακτήρ. (Cothe).

Εὐκολώτερον εἶνε νὰ κρατῇ τις ἄνθρακα πεπυρωμένον ἐπὶ τῆς γλώσσης, ἢ λόγον μυστικόν. (Σωκράτης).

Τὸ πνεῦμα καὶ ἡ εὐφυΐα εἶνε συνώνυμα τῆς μωρίας ὁσάκις δὲν κυβερνῶνται ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου.

Ὁ ἔχων πνεῦμα δύναται πολλάκις νὰ ἦνε ἀνόητος ἄνθρωπος, οὐδέποτε ὅμως ὁ ἔχων κρίσιν. (Larochefoucauld).

Μὴ ἀπόβλεπε εἰς τὸ ἔνδυμα, εἰς τὸ γένος, εἰς τὴν τάξιν, εἰς τὴν οὐσίαν, εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀνδρός, ἀλλ' εἰς τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ, εἰς τὰ ἐξαίρετα αὐτοῦ πλεονεκτήματα, ἤτοι εἰς τὰς καλὰς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἰδιότητας.

ΜΙΑ ΕΙΚΩΝ

Εἰς τὸ γνωστότατον καφφενεῖον τοῦ κ. Ἀν. Παναγιωτοπούλου ἡ «Ἀχαΐα» παρὰ τὴν Ἀγ. Εἰρήνην ἀνεκαλύφθη εἰκὼν θαυμασία, ἀντίγραφον τῆς περιφήμου «Προσκυνήσεως τῶν Μάγων» τοῦ Ραφαήλ. Ἡ ἀνακάλυψις ὀφείλεται εἰς δύο ἐκ τῶν γνωστοτέρων καλλιτεχνῶν μας, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὁποίων ἡ εἰκὼν αὕτη ἐγένετο πρὸ τετρακοσίων ἐτῶν. Εἶνε εἰς φυσικὸν μέγεθος καὶ διατηρεῖται ἐν ἀρίστῃ καταστάσει.

ΣΤΑΛΑΚΤΙΤΑΙ

Ἡ νέα συλλογὴ τῆς γνωστῆς ποιητρίας Μαρίας Πίπιζα ἐκ τῆς ὁποίας ἀποσπῶμεν ὡς δεῖγμα τοῦ ποιητικοῦ της ταλάντου τὰ δύο ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ δημοσιευόμενα ποιημάτια. Περὶ τοῦ ἔργου τῆς Δος Πίπιζα θέλομεν γράψῃ προσεχῶς ἐν ἐκτάσει.

Ἐξεδόθησαν:

ΤΑ ΚΟΚΚΟΕΙΔΗ ΗΤΟΙ Η ΨΩΡΙΑΣΙΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Ν. Γεωργακοπούλου.

(8) Συγγραφεῖς τινες κάμνουσι διάκρισιν μεταξὺ τῆς κ λ ή σ ε ω ς, δηλαδὴ τῆς πρώτης ἀποκαλύψεως, καὶ τῆς ἀ π ο σ τ ο λ ῆ ς, τουτέστι τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔργου (πρβ. Sprenger I, σελ. 8). Κατωτέρω θέλομεν ἰδῇ διὰ τί καὶ ἐπὶ τίνι σκοπῷ ἐτονίσθη ἡ διάκρισις αὕτη.

(9) Ἴδ. Sprenger I, σελ. 9.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΝΟΜΙΚΗΣ